

PRVA OBRAVNAVA
EVA 2013-3330-0095

PREDLOG ZAKONA
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VIŠJEM STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU (ZVSI)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

Zakon o višjem strokovnem izobraževanju je bil sprejet leta 2004 in objavljen v Uradnem listu št. 86. Temeljna značilnost zakona je, da je višje strokovno izobraževanje, ki je bilo od leta 1996 urejeno v Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list Ur.l. RS, št. 12/1996), uredil kot kratko visokošolsko izobraževanje, kljub temu pa je ohranil povezanost s poklicnim in strokovnim izobraževanjem na srednješolski ravni, saj je ostalo v ZOFVI urejeno upravljanje, financiranje, strokovni svet, napredovanje učiteljev, vpis v razvid. Močno navezavo na visokošolsko izobraževanje pa je določba zakona, da je ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti višjega strokovnega izobraževanja naloga posebne agencije za kakovost, ki sicer skrbi za to področje v visokem šolstvu (NAKVIS).

Zaradi pomembnih sprememb znotraj sistema višjega strokovnega izobraževanja in visokošolskega izobraževanja, kakor tudi sprememb v širšem družbenem okolju, ki so se zgodile v letih od 2004, ko je bil ZVSI sprejet do 2013 je potrebno spremeniti oziroma dopolniti tudi ZVSI. .

V letih od 2004 do 2008 so bila, ob podpori ESS, oblikovana nova izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov, ki tudi višje strokovno izobraževanje uvrščajo v bolonjski proces (kompetenčna naravnost, modularnost, sistem ECTS, povezanost teoretičnega in praktičnega izobraževanja). Na podlagi teh izhodišč uje, prav tako ob podpori ESS, potekala tudi prenova višješolskih študijskih programov in njihovo uvajanje v višje strokovne šole.

Mreža višješolskih ustanov se je razširila na 29 javnih višjih šol in 31 zasebnih višjih šol, število programov se je povzpelo na 26, število rednih in izrednih študentov vztrajno narašča.

Preglednica 1. Število višjih strokovnih šol

Leto	Javne	Zasebne	SKUPAJ
2002/2003	17	8	31
2003/2004	18	19	37
2004/2005	21	21	42
2005/2006	23	25	48
2006/2007	24	27	51
2007/2008	27	32	59
2008/2009	29	31	59
2009/2010	30	30	60
2010/2011	29	31	60
2011/2012	28	23*	51*
2012/2013	28	23*	51*

*Število višjih šol smo določili glede na število pravnih subjektov, in ne več po številu organizacijskih enot.

Preglednica 2. Razpisani programi:

Program	Naziv strokovne izobrazbe
1. Bionika	Inženir/inženirka bionike
2. Ekonomist	Ekonomist/ekonomistka
3. Elektroenergetika	Inženir/inženir elektroenergetike
4. Elektronika	Inženir/inženirka elektronike
5. Fotografija	Inženir/inženirka fotografije
6. Geotehnologija in rudarstvo	Inženir/inženirka geotehnologije in rudarstva
7. Gostinstvo in turizem	Organizator/organizatorka poslovanja v gostinstvu in turizmu
8. Gozdarstvo in lovstvo	Inženirka/inženir gozdarstva in lovstva
9. Gradbeništvo	Inženir/inženirka gradbeništva
10. Hortikultura	Inženir/inženirka hortikulture
11. Informatika	Inženir/inženirka informatike
12. Lesarstvo	Inženir/inženirka lesarstva
13. Logistično inženirstvo	Inženir/inženirka logistike
14. Kozmetika	Kozmetik/kozmetičarka
15. Medijska produkcija	Inženir/inženirka medijske produkcije
16. Mehatronika	Inženir /inženirka mehatronike
17. Naravovarstvo	Inženir naravovarstva/inženirka naravovarstva
18. Oblikovanje materialov	Inženir/inženirka oblikovanja
19. Organizator socialne mreže	Organizator/organizatorka socialne mreže
20. Poslovni sekretar	Poslovni sekretar/poslovna sekretarka
21. Strojništvo	Inženir /inženirka strojništva
22. Telekomunikacije	Inženir/inženirka telekomunikacij
23. Upravljanje podeželja in krajine	Inženir/inženirka kmetijstva in krajine
24. Ustni higienik	Ustni higienik/ustna higieničarka
25. Varstvo okolja in komunala	Inženir/inženirka varstva okolja in komunale

26. Živilstvo in prehrana	Inženir/inženirka živilstva in prehrane
27. Varovanje	Inženir/inženirka varovanja
28. Velnes	Organizator/organizatorka poslovanja v velneški dejavnosti
29. Velnes (Doba)	Organizator/organizatorka velneških dejavnostih

Preglednica 3. Razpisana mesta po letih:

Leto	Javne šole		Zasebne šole	SKUPAJ
	Redni	Izredni	Izredni	
2002/2003	1.460	1.980	1.548	4.988
2003/2004	1.780	2.185	2.222	6.187
2004/2005	2.005	2.550	2.352	6.907
2005/2006	2.525	3.750	3.487	9.762
2006/2007	2.880	3.810	3.886	10.576
2007/2008	3.055	3.535	5.196	11.786
2008/2009	3.765	4.465	5.322	13.552
2009/2010	4.070	3.895	5.716	13.681
2010/2011	4.240	3.900	5.834	13.974
2011/2012	4.435	4.085	5.706	14.226
2012/2013	3.955	4.105	5.817	13.877

Preglednica 4. Vpis študentov višjih šol od študijskega leta 1996/1997 do 2012/2013

Študijsko leto	Redni			Izredni			Skupaj
	1. letnik	2. letnik	Skupaj	1. letnik	2. letnik	Skupaj	
1996/1997	/	/	342	/	/	/	342
1997/1998	/	/	632	/	/	232	864
1998/1999	/	/	817	/	/	661	1.478
1999/2000	/	/	1.189	/	/	1.258	2.447
2000/2001	/	/	1.966	/	/	2.794	4.760
2001/2002	/	/	2.361	/	/	3.809	8.796
2002/2003	1.799	1.173	2.952	4.105	2.968	7.073	10.025
2003/2004	2.185	1.345	3.530	4.044	4.539	8.583	12.113
2004/2005	2.538	1.560	4.098	4.340	4.805	9.145	13.243
2005/2006	3.062	1.730	4.792	5.311	5.335	10.646	15.438
2006/2007	3.691	1.913	5.604	4.603	6.393	10.896	16.500
2007/2008	3.870	2.168	6.038	4.835	6.055	10.890	16.928
2008/2009	4.225	2.521	6.746	4.642	5.425	10.067	16.813
2009/2010	4.855	2.741	7.596	4.238	5.139	9.377	16.973
2010/2011	4.976	2.943	7.919	3.376	4.412	7.788	15.707
2011/2012	6.261	4.935	11.196	1.808	1.995	3.803	14.999
2012/2013	5.714	4.682	10.396	1.621	1.528	3.149	13.545

Preglednica 5. Prehodnost rednih študentov v javnih in koncesioniranih šolah

Študijsko leto	1. letnik			2. letnik			Skupaj	Ocena prehodnosti
	prvič vpisani	ponavljavci	Skupaj	prvič vpisani	ponavljavci	Skupaj		
2006/2007	3.060	631	3.691	1.238	675	1.913	5.604	40%
2007/2008	3.475	395	3.870	1.414	754	2.168	6.038	38%
2008/2009	4.087	138	4.225	1.625	896	2.521	6.746	42%
2009/2010	4.642	213	4.855	1.678	1.063	2.741	7.596	40%
2010/2011	4.746	230	4.976	1.749	1.194	2.943	7.919	36%

Ob razmahu višješolskega študija so opazna naslednja dejstva:

- vse javne višje strokovne šole, razen dveh, so bile ustanovljene kot organizacijske enote šolskih centrov, v katerih se izvaja tudi srednje strokovno izobraževanje, kar kaže na močno povezanost višjega strokovnega izobraževanja s strokovno vertikalo;
- narašča število študentov, ki ne nameravajo študirati in si pridobiti višjo strokovno izobrazbo, ker dejansko študirajo na visokih strokovnih šolah oziroma na fakultetah v višje strokovne šole pa se vpisujejo le zaradi pridobitve statusa študenta. Po mnenju nekaterih ravnateljev višjih šol se število takšnih »študentov« celo povečuje, razlog za fiktivni vpis pa je izven sistema višjega šolstva, najverjetneje ga je potrebno iskati v izkoriščanju pravic, ki so povezane s statusom

študenta, kot npr. subvencioniranje prehrane (študentski boni), ugodno zdravstveno zavarovanje, subvencionirani prevozi in bivanje v študentskih oziroma dijaških domovih, predvsem pa študentsko delo;

- prehodnost rednega študija (skupaj s fiktivnimi študenti) znaša okoli 40 %.

Vzpostavljena je Agencija za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS), ki zunanje preverjanje kakovosti povezuje s sistemom akreditacije visokošolskih ustanov. Vendar predpisi, ki urejajo višje strokovno izobraževanje, s tako zasnovo ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v terciarnem izobraževanju niso usklajeni.

Minister za šolstvo in šport ter minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo sta v letu 2009 imenovala medresorsko delovno skupino, ki je preučila nadaljnji razvoj višjega strokovnega izobraževanja in njegovo umestitev v izobraževalni sistem. Delovna skupina je ugotovila:

- višješolsko strokovno izobraževanje je del terciarnega izobraževanja, vendar ima svoje posebne značilnosti, ki izhajajo iz njegove vloge pri zagotavljanju potreb trga dela, zato je tudi močno povezano s strokovnim izobraževanjem kot njegov najzahtevnejši del; v visokem šolstvu naj se razvija kot poseben programski in organizacijski steber v okviru prve bolonjske stopnje;
- organizacijske oblike višjih strokovnih šol so lahko različne. Njihova umeščenost v šolske centre ni odvisna od nadaljnega razvoja višjega strokovnega izobraževanja; prinaša skupne učinke, saj omogoča tesno povezanost sekundarnega in terciarnega strokovnega izobraževanja;
- v ureditvi terciarnega izobraževanja je treba še naprej zagotavljati, da se z višješolsko izobrazbo pridobiva posebne poklicne kvalifikacije; ni mogoče uvajati avtomatizma pri priznavanju kreditov diplomantov višješolskega študija, ki se vključujejo v visokošolski študij po študijskih programih prvega bolonjskega cikla, veljajo principi ECTS, ki so povezani z učnimi dosežki;
- v izobraževalnem procesu je treba okrepiti spremljanje in vrednotenje študentovih dosežkov, kar je eden od zaključkov zadnjega komunikeja, ki so ga sprejeli ministri držav, sodelujočih v bolonjskem procesu, na konferenci aprila 2013; ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti višjega strokovnega izobraževanja je urejeno s predpisi, ki urejajo visoko šolstvo. Smiselno bi bilo razmisliti, da bi se primerljivo z visokim šolstvom uredil tudi postopek akreditacije študijskih programov in višješolskih institucij.

Medresorska delovna skupina je predlagala, da je treba intenzivirati sodelovanje obeh ministrstev za urejanje vprašanj v zvezi s pravicami študentov, ki izhajajo iz statusa študenta (bivanje v dijaških in študentskih domovih, prehrana, prevozi, zdravstveno zavarovanje, študentsko delo), pri vključevanju višjih šol v evropske programe, urejanje vpisnih postopkov in oblikovanje enotne evidence vpisa, še zlasti pa na področju ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v terciarnem izobraževanju. Medresorska delovna skupina je predlagala čimprejšnjo spremembo oziroma dopolnitev zakonodaje, ki ureja višje strokovno izobraževanje. Nacionalni program visokega šolstva 2011—2020 obravnava višje strokovne šole kot del terciarnega izobraževanja

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj sprememb in dopolnitev zakona je ustvariti pogoje za hitro prilagajanje višjega strokovnega izobraževanja potrebam gospodarstva, povezati postopek akreditacije v enoten postopek potrjevanja programa, predavateljev in ga povezati z zunanjim ugotavljanjem kakovosti NAKVIS in odpraviti nekatere pomanjkljivosti, ki so se doslej pokazale pri izvajanju zakona.

2.2 Načela

Višje strokovno izobraževanje je kot poseben steber terciarnega izobraževanja, zato se vključuje v bolonjski proces in ohranja vse značilnosti kratkega visokošolskega izobraževanja (študijski proces, ocenjevanje znanja, imenovanje predavateljev).

Višje strokovno izobraževanje je vsebinsko in institucionalno povezano s srednjim strokovnim izobraževanjem in njegova umeščenost v regijske šolske izobraževalne centre omogoča skupno izrabo opreme in človeških virov.

Okrepiti se mora sodelovanje višjih strokovnih šol z visokimi strokovnimi šolami oziroma odpreti nove možnosti za njihovo povezovanje.

Socialno partnerstvo je uveljavljeno kot temeljno načelo, na katerem temelji načrtovanje, programiranje in izvajanje višjega strokovnega izobraževanja. Uresničuje se v sestavi pristojnega strokovnega sveta v postopku usklajevanja in sprejemanja poklicnih standardov, ki so podlaga za pripravo izobraževalnih programov, v upravljanju Centra RS za poklicno izobraževanje kot osrednje strokovne institucije za razvoj poklicnega in strokovnega izobraževanja, za evalvacijo kakovosti tega izobraževanja in svetovanje šolam ter za promocijo poklicnega in strokovnega izobraževanja.

S študijskimi programi višjih strokovnih šol, ki so nastali na podlagi Izhodišč za pripravo višješolskih študijskih programov (sprejel jih je pristojni strokovni svet, k njim pa je dal soglasje v skladu z zakonom tudi pristojni minister), je določeno, da se višje strokovno izobraževanje izvaja v šoli in pri delodajalcu. Pri delodajalcu se izvaja praviloma 800 ur praktičnega izobraževanja (400 ur vsako leto).

Ključno vlogo pri uresničevanju socialnega partnerstva na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja imajo zbornice in združenja delodajalcev, v katerih se svobodno ali po zakonu združujejo delodajalci na določenem področju ali območju.

Primerjalne analize izobraževalnih sistemov v primerljivih evropskih državah so pokazale, da ima socialno partnerstvo med delodajalci, delojemalci in državo na področju poklicnega izobraževanja v različnih

državah različne tradicije in oblike. Povsod pa država s svojimi instrumenti podpira delodajalce in delojemalce za uresničevanje nalog na področju poklicnega izobraževanja. Nekatere zbornice večino svojega dela namenjajo prav poklicnemu izobraževanju. Povsod je izredno pomembno, da delodajalci sodelujejo s šolami pri usposabljanju dijakov in študentov za opravljanje določenega poklica oziroma pri pridobivanju poklicnih kompetenc.

Ključna pozitivna praksa, ki se je razvila po sprejetju ZVSI, je usklajevanje poklicnih standardov, ki so podlaga za nastajanje višješolskih študijskih programov. Postopek usklajevanja poteka v področnih odborih, ki jih je imenoval minister, pristojen za delo, v njih pa se srečujejo interesi socialnih partnerjev, še zlasti delodajalcev, ministrstev in sindikatov. Na podlagi sprejete metodologije in pod strokovnim vodstvom Centra RS za poklicno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu CPI) se oblikujejo zahteve po znanju in kompetencah, potrebnih za obvladovanje določenih delovnih procesov na ustrezni ravni zahtevnosti. To pa je pomembna podlaga za pripravljavce višješolskih študijskih programov in informacija šolam, kaj čaka diplomante v delovnem okolju, kjer se bodo zaposlili.

Čeprav je mogoče na nastajanje poklicnih standardov gledati tudi kritično, predvsem so bili na različnih področjih uporabljena različna merila, pa je vendarle poklicni standard izraz potreb sveta po znanju na določenem delovnem mestu ali določenem poklicnem področju. Še naprej bi bilo potrebno pri razvijanju novih višješolskih študijskih programov izhajati iz predpostavke, da je poklicni standard kategorija, ki izhaja iz procesov dela in je zato bližje poklicu in delovnemu mestu, višješolski študijski program pa je načrt pridobivanja izobrazbe, praviloma za več standardov, za širša področja dela oziroma za več sorodnih poklicev.

2.3 Poglavitne rešitve

Podlaga za pripravo višješolskih študijskih programov mora biti še naprej poklicni standard, ki ga uskladijo socialni partnerji, in izraža ugotovljene potrebe sfere dela, pomembne za izvajalce višješolskega študija. Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje določi poklicni standard oziroma več poklicnih standardov, ki je oziroma so podlaga za pripravo višješolskih študijskih programov.

Zasnova izobraževalnih programov višjih strokovnih šol dosledno izhaja iz povezovanja zahtev razvoja stroke in zahtev dela. Programi naj izhajajo iz modernih didaktičnih teorij, ki priporočajo prepletanje učno-ciljnega in učno-vsebinskega načrtovanja. V programu mora biti zagotovljena optimalna povezava strokovno-teoretičnega in praktičnega znanja, ki omogoča uresničitev cilja: uporaba teoretičnega znanja in znanstvenih metod pri reševanju problemov operativnega praktičnega dela pri vodenju in organizaciji delovnih procesov. Povezava teorije in prakse naj bi težila k uveljavitvi modernega izobraževalnega koncepta, ki pridobivanje znanja, razvoj sposobnosti in poklicne identitete povezujejo z reševanjem praktičnih problemov na študij.

Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov bi v soglasju z ministrom sprejel Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje. V njih bi določili minimalno število ur praktičnega izobraževanja

pri delodajalcu, obliko diplomskega izpita, število kreditnih točk, ki si jih študent pridobi po prosti izbiri v katerem koli študijskem programu, načela za določitev pogojev za napredovanje in dokončanje študija itd.

Dosedanja ureditev postopkov akreditacije v višjem strokovnem izobraževanju se je izkazala za preveč zapleteno, zlasti so bili postopki med seboj nepovezani. Sprejemanje višješolskih študijskih programov je potekalo ločeno od imenovanja predavateljev višjih strokovnih šol (oboje je sicer potekalo na Strokovnem svetu za poklicno in strokovno izobraževanje), za sprejem študijskega programa je bila v postopku priprave odločitev pristojna akreditacijska komisija, v postopku potrjevanja imenovanja predavateljev pa komisija strokovnega sveta za imenovanje predavateljev.

Strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje bo določil višješolski študijski program, ki obsega zlasti:

- naziv programa,
- naziv strokovne izobrazbe, ki se pridobi z diplomom,
- predmetnik s skupnim številom ur,
- kreditno vrednotenje po sistemu ECTS,
- kataloge znanja in izpitne kataloge,
- poklicne standarde, ki so podlaga za pripravo višješolskega študijskega programa.

Komisija za akreditacijo, ki jo imenuje strokovni svet, bo dala strokovnemu svetu mnenje o skladnosti predlogov novih višješolskih študijskih programov z izhodišči in izdala soglasje k imenovanim predavateljem, ki bodo izvajali izvedbeni kurikulum, ki ga bo šola sama avtonomno sprejela v skladu s višješolskim študijskim programom, ki ga bo sprejel minister v sodelovanju s strokovnim svetom.

Vpeljan bo proces ponovne akreditacije. V ta proces bo vključena pristojna agencija za kakovost v visokem šolstvu — NAKVIS, ki je v visokem šolstvu pristojna za podeljevanje licenc visokošolskim institucijam. Njene ugotovitve bodo v primeru ugotovitve o neizpolnjevanju pogojev ali predpisanih standardov lahko šolski inšpekciji pobuda za pregled stanja in v skrajnih primerih izdajo predloga za izbris višje strokovne šole iz razvida.

Pravice študentov v višjem strokovnem izobraževanju bodo urejene tudi v povezavi z odgovornostjo študentov, da izpolnjujejo obveznosti po študijskih programih, še zlasti pri izpolnjevanju obveznih sestavin študijskih programov, kakor so vaje in praktično izobraževanje, ne da bi odpravljal ali omejeval akademsko svobodo glede obiskovanja predavanj.

Zaradi fiktivnih vpisov v višje šole je potrebno omejiti pravice študentov višjih strokovnih šol do ugodnosti, ki izhajajo iz statusa študenta, če so te ugodnosti že izkoristili v visokem šolstvu.

Odprava nekaterih pomanjkljivosti in nejasnosti.

V devet letnem izvajanju zakona so se pokazale nekatere pomanjkljivosti, nedorečenosti in pomanjkljivosti, ki jih bodo predlagane spremembe in dopolnitve zakon odpravile:

- izobraževanje tujcev, ki so zaposleni v RS oziroma so plačevali davke in prispevke njihovi starši,
- sestavine študijskih programov,
- opredelitev zahtevane stopnje izobrazbe za strokovne delavce višjih strokovnih šol po uvedbi novih bolonjskih stopenj,
- izguba statusa študenta, izključitev,
- študij na daljavo,
- izvajanje študija izven sedeža šole,
- naloge oziroma javna pooblastila skupnosti višjih strokovnih šol in financiranje,
- izvajanje informacijske podpore za enotno vodenje postopkov vpisa v višje strokovne šole.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon nima posledic za državni proračun.

Zakon nima finančnih posledic za druga finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev v proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je prilagojen pravnemu reu EU.

Z Maastrichtskim in Amsterdamskim sporazumom je področje izobraževanja sicer opredeljeno kot področje, za katerega usklajevanje ni predvidena. Evropska unija si prizadeva (Lizbonska konvencija, Bolonjska deklaracija...) za prepoznaven, pregleden, kakovosten in primerljiv izobraževalni sistem na svojem območju. Prek sodelovanja višjih strokovnih šol in visokošolskih zavodov iz različnih evropskih držav »ob polnem upoštevanju različnosti kultur, jezikov, nacionalnih izobraževalnih sistemov ter univerzitetne avtonomije« naj bi se vzpostavil kakovosten evropski visokošolski prostor. Zlasti naj bi se olajšala prehodnost študentov in vzpostavilo mehanizme za medsebojno priznavanje pridobljenega znanja in diplom. Del evropskega visokošolskega sistema je tudi kratko visokošolsko izobraževanje (SCHE – short cycle higher education), ki so večinoma 2-letni izobraževalni programi s področja strokovnega izobraževanja po sekundarnem izobraževanju, ki so ovrednoteni s 120 ECTS kreditnimi točkami.

Takšno strukturo terciarnega izobraževanja oziroma njegovo ureditev v drugih državah Evropske unije je upošteval tudi Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, ki je bil sprejet avgusta 2004, in ki v naši državi ureja kratko visokošolsko izobraževanje. Leta 2003 je EURASHE (European Association of Institutions in

Higher Education oziroma Evropsko združenje visokošolskih izobraževalnih institucij s področja strokovnega izobraževanja) pripravil študijo o takratnem stanju na področju kratkega visokošolskega izobraževanja. Leta 2010 je EURASHE pripravil novo primerjalno študijo o kratkem visokošolskem izobraževanju v Evropi in jo pod naslovom »SCHE in Europe - Level 5: The missing link« objavil januarja 2011. Študija prikazuje trenutno stanje na področju kratkega visokošolskega izobraževanja v 32 evropskih državah (27 držav članic Evropske unije, države članice EFTA in Turčija, ki so vse tudi podpisnice Bolonjske deklaracije) s posebnim poudarkom na ugotavljanju skupnih značilnosti in različnosti kratkega visokošolskega izobraževanja v posameznih nacionalnih izobraževalnih sistemih.

Študija ugotavlja, da se je kratko visokošolsko izobraževanje v evropskem prostoru razmahnilo; v teh programih trenutno študira najmanj 1,7 mio študentov. Gre za vrsto izobraževanja, ki je v vzponu, saj več držav, ki nima razvitih programov krajšega visokošolskega izobraževanja, razmišlja o te, da bi jih oblikovali. Krajše visokošolsko izobraževanje se je v nacionalnih izobraževalnih sistemih večinoma umestilo kot del terciarnega izobraževanja, in sicer kot prvi cikel prve bolonjske stopnje.

Rezultati študije se nanašajo na skupno 20 držav oziroma regij, ki izvajajo kratke visokošolske programe, in sicer: Flamska (del Belgije z nizozemsko jezikovno skupnostjo), Valonska (del Belgije s francosko jezikovno skupnostjo), Ciper, Češka, Danska, Estonija, Francija, Madžarska, Irska, Islandija, Latvija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Turčija, deli Združenega kraljestva Anglija, Wales in Severna Irska ter Škotska in Slovenija.

Vse države, ki izvajajo krajše visokošolsko izobraževanje, ga umeščajo v 5 stopnjo evropskega kvalifikacijskega ogrodja oziroma ustrezno stopnjo nacionalnega kvalifikacijskega ogrodja. V Evropi se krajše visokošolsko izobraževanje razvija v dveh smereh:

- kot most med sekundarnim in terciarnim izobraževanjem in predstavlja pripravljavnico za visokošolski študij za »netradicionalne« študente (študenti iz socialno šibkejših družin, pripadniki manjšin, emigranti, prvi študentje v generaciji posamezne družine ipd.) in
- kot višje strokovno izobraževanje oziroma usposabljanje za potrebe trga dela.

Ne glede na navedeni usmeritvi študij v kratkem visokošolskem izobraževanju v vseh državah, zajetih v študiji, daje poklicno kvalifikacijo na visokošolski/terciarni ravni. Pridobljeni nazivi, ki jih študenti po končanju študija pridobijo s certifikatom ali diplomom, so v državah, sodelujočih v študiji, različni.

Značilno za kratko visokošolsko izobraževanje je veliko število programov, ki se zelo hitro prilagajajo potrebam lokalnega okolja. V vseh državah je močno prisotno sodelovanje z industrijo in drugimi gospodarskimi in socialnimi partnerji. Večina programov je s področja ekonomije, upravljanja, gradbeništva, gostinstva, storitev, inženiringa in mehanike, novi programi pa nastajajo tudi na drugih področjih, kakor kot so ekologija, logistika, varovanje, gozdarstvo ipd.

Zagotavljanje kakovosti in akreditacija

Samoevalvacija je v večini držav predpisana. V večini držav Evropske unije programe akreditirajo neodvisne državne agencije, v Franciji in francoskem delu Belgije pa akreditacijo opravi ministrstvo.

Kakovost se preverja z zunanjo evalvacijo na državni ravni, v določenih državah pa je preverjanje kakovosti urejeno s predpisi pristojnih ministrstev. Trend je, da je akreditacija tesno povezana z zagotavljanjem kakovosti in da jo izvajajo neodvisne agencije.

Več o študiji: »SCHE in Europe - Level 5: The missing link« in na splošno o kratkih visokošolskih programih v Evropi lahko najdemo na spletnih naslovih:

http://www.eurashe.eu/FileLib/SCHE_long_version.pdf

Prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

DANSKA

Za kratke visokošolske programe na Danskem je pristojno Ministrstvo za šolstvo. Programe izvajajo visoke strokovne šole (college) in strokovne akademije, financiranje pa zagotavlja država. Program se sestoji iz praktičnega pouka, teoretičnega dela in praktičnega izobraževanja pri delodajalcih. Pri izdelavi ali prenovi programov občasno sodelujejo socialni partnerji, kakor so gospodarska zbornica, sindikati ipd. Kratki visokošolski programi so nastali na področjih administracije, kmetijstva, biotehnike, gradbeništva, ekonomije, gostinstva, storitev, informacijske tehnologije, inženiringa, okoljevarstva, rekreacije in preživljanja prostega časa, mehanike, multimedijev ipd. Novi programi so nastali na naslednjih področjih: avtomobilska tehnologija, robotika, prehrana in živilska tehnologija, energija ipd.

Visoko šolstvo in prav tako tudi kratko visokošolsko izobraževanje na Danskem ureja država. Programi morajo biti sprejeti na državni ravni, evalvacije so pogoste. Izobraževalne institucije imajo visoko stopnjo avtonomije, na državni ravni pa so predpisani: kadrovski pogoji za učitelje, stopnja izobrazbe in opravljanje izpitov. Na tak način imajo vsi študenti zagotovljeno možnost visokošolskega izobraževanja na enako visoki ravni. Vsi programi so kreditno ovrednoteni.

Programi so akreditirani pri neodvisni nacionalni akreditacijski agenciji (EVA), ki zagotavlja tudi zunanjo evalvacijo. Zakonodaja predpisuje izvajalcem kratkega visokošolskega izobraževanja samoevalvacijo.

Več o kratkih visokošolskih programih na Danskem lahko najdemo na spletnih naslovih:

<http://en.iu.dk/education-in-denmark/detailed-information/higher-education>

<http://studyindenmark.dk/study-in-denmark/accreditation-and-quality-assurance>

<http://www.grossroads.eu/quality-assurance-and-accreditation/denmark---eva/accreditation-procedure-135>

FRANCIJA

Prvi kratki visokošolski izobraževalni programi so v Franciji nastali v šestdesetih letih prejšnjega stoletja na področju kmetijstva. Ti programi so bili odgovor na potrebe gospodarstva po visoko usposobljenih

strokovnjakih tehničnih strok. Povezava med izobraževalno sfero in trgom dela je v teh programih močna že od začetka nastanka programov.

Kratki visokošolski programi so 2-letni in ovrednoteni s 120 ECTS. Danes kratko visokošolsko izobraževanje izvajajo predvsem univerzitetni tehnološki inštituti (trenutno 117.000 študentov) oziroma visokošolske enote v licejih oziroma drugih neuniverzitetnih institucijah (230.000 študentov). Kratko visokošolsko izobraževanje se izvaja tudi v okviru visokih strokovnih šol, srednjih šol oziroma se izvajajo v okviru izobraževanja odraslih. Izvajalci kratkih visokošolskih programov so lahko javni (ustanovitelj država ali regija) ali zasebni.

Kratko visokošolsko izobraževanje je zakonsko urejeno in sicer na naslednjih področjih: ustanoviteljstvo, pogoji za vključitev, študijska področja, akreditacija programov in izvajalcev programov, prehodnost v visokošolsko izobraževanje in višine šolnin.

Sistema notranje in zunanje evalvacije še nista polno zaživel. Ministrstvo za šolstvo zagotavlja kakovost izobraževanja prek inšpektorata in natančno predpisanih postopkov usposabljanja učiteljev in certificiranja.

Akreditacija kratkih visokošolskih programov je v glavnem v pristojnosti Ministrstva za šolstvo, nekateri programi pa se akreditirajo tudi pri Ministrstvu za kmetijstvo ali pri Ministrstvu za notranje zadeve. Vsi programi so kreditno ovrednoteni, zakonsko predpisana je tudi izdaja priloge k diplomi.

Več o kratkih visokošolskih programih v Franciji lahko najdemo na spletnih naslovih:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/FR_EN.pdf

http://www.eurashe.eu/FileLib/conferences/budapest2011/sylvie_bonichon_sche_the_french_case.pdf

NIZOZEMSKA

Nizozemska ima vzpostavljen dvojni sistem visokošolskega izobraževanja: visoko strokovno izobraževanje (HBO) in univerzitetno izobraževanje. V letu 2006 se je znotraj visokega strokovnega izobraževanja izoblikovala nova oblika izobraževanja, in sicer kratki visokošolski program, ki traja dve leti. Od takrat se programi pilotno izvajajo, poročila in evalvacije so pozitivne. Vlada je poročila sprejela in načrtovala do konca leta 2011 dokončno umestitev teh kratkih visokošolskih programov v nizozemski izobraževalni sistem. Kratki visokošolski programi so ovrednoteni z najmanj 120 ECTS, izvajajo pa se lahko za redne in izredne študente in po dualnem sistemu (na delu temelječe izobraževanje oziroma vajeništvo).

Institucije, ki izvajajo kratke visokošolske programe, imajo vzpostavljene sisteme zagotavljanja kakovosti prek mehanizmov notranje in zunanje evalvacije. Zunanjo evalvacijo izvaja nacionalna agencija za zagotavljanje kakovosti. Nacionalna akreditacijska agencija akreditira institucije, ki izvajajo kratke visokošolske programe.

Več o kratkih visokošolskih programih na Nizozemskem lahko najdemo na spletnih naslovih:

<http://www.grossroads.eu/quality-assurance-and-accreditation/netherlands---nvao-20>

http://www.eurashe.eu/FileLib/conferences/budapest2011/2_Mission_and_role_of_SCHE_on_a_national_level_Henri%20Ponds_%20NVAO_%20the_Netherlands.pdf

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Poenostavljen in povezan bo postopek akreditacije študijskih programov in postopek preverjanja ustreznosti izvajalcev programov.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona nima posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Zagotovljena bo večja odzivnost višješolskega študija na potrebe gospodarstva in tudi večja pestrost programske ponudbe.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Zagotovljena bo večja dostopnost študentom do kratkega visokošolskega izobraževanja, ki zagotavlja dobro zaposljivost diplomantov.

Omejene bodo zlorabe s strani kandidatov, ki ne nameravajo študirati, temveč si želijo zagotoviti samo pravice iz statusa študenta.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

/

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zadnjih letih se povečuje število kandidatov, ki se vpisujejo v višje strokovno izobraževanje zaradi ohranitve statusa študenta, saj so že izkoristili vse možnosti za ohranitev statusa študenta v visokošolskem izobraževanju. Zaradi skrčenih možnosti zaposlovanja jim status omogoča delo prek študentskega servisa in ohranitev socialnih transferjev. Predlagane rešitve omejujejo možnosti za neutemeljeno koriščenje previc iz statusa študenta in daje prednost pri vpisu v višje strokovno izobraževanje kandidatom, ki še niso bi vpisani v terciarno izobraževanje.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 86/04) se tretji odstavek 4. člena spremeni tako, da se glasi:

»(3) Tuji državljani se lahko izobražujejo v šolah pod enakimi pogoji kakor državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo po načelu vzajemnosti ali če so sami ali njihovi starši ali skrbniki davčni zavezanci v Republiki Sloveniji.«.

2. člen

V 5. členu se za besedama »dodatna oprema« črta vejica in doda besedilo »in strokovna pomoč v skladu z normativi za financiranje višjih strokovnih šol,«.

3. člen

V drugem odstavku 15. člena se četrta alineja spremeni tako, da se glasi:

»- sodeluje z Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljnjem besedilu: nacionalna agencija) in opravi primerjanje z drugimi šolami doma in v tujini,«.

Sedma alineja se spremeni tako, da se glasi:

»- pripravlja poročila o evalvaciji za obravnavo na svetu nacionalne agencije.«.

4. člen

Besedilo 16. člena se spremeni tako, da se glasi:

» (1) Šole se lahko združujejo v Skupnost višjih strokovnih šol Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: skupnost šol) zaradi medsebojnega sodelovanja ter sodelovanja s pristojnimi strokovnimi sveti, komisijo za akreditacijo višješolskih študijskih programov in višjih strokovnih šol, ministrstvi, nacionalno agencijo, visokošolskimi zavodi in mednarodnimi združenji pri:

- opravljanju razvojnih nalog v višješolskem izobraževanju,
- uvajanju in spremljanju kakovosti dela,
- razvoju in uvajanju novih oblik in metod dela s študenti,
- uvajanju interdisciplinarnega študija,
- promociji višješolskih programov,
- spremljanju mednarodnih razvojnih usmeritev na področju višješolskega strokovnega izobraževanja ter sodelovanju s šolami in ustanovami doma in v tujini,
- načrtovanju in izvajanju strokovnega izpopolnjevanja,
- podeljevanju nagrad in priznanj za študente in predavatelje šol,
- pripravi programov za zaposlovanje diplomantov in spremljanju zaposlovanja,
- pripravi in uvajanju skupnih meril za ugotavljanje, potrjevanje in preverjanje z delom pridobljenega znanja študentov,
- oblikovanju meril za vidne dosežke na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje strokovne šole,
- sodelovanju z delodajalci zaradi praktičnega izobraževanja in posodobitve programov glede na potrebe gospodarstva,
- zastopanju višjih strokovnih šol v domačem in mednarodnem prostoru,

- načrtovanju in izvedbi strokovnih usposabljanj za zaposlene na višjih strokovnih šolah in
- opravljanju drugih nalog v skladu s tem zakonom.

(2) Skupnost šol se lahko ustanovi, če je v njej združenih najmanj 70 odstotkov vseh šol. K aktu o ustanovitvi si mora pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije.

(3) Skupnost šol se sofinancira iz sredstev proračuna Republike Slovenije na podlagi letnega delovnega in finančnega načrta, h kateremu da soglasje minister, ki istočasno določi letno višino sofinanciranja.«.«.

5. člen

V drugem odstavku 19. člena se za besedo »minister« vejica nadomesti s piko in črta besedilo »na predlog komisije za akreditacijo višješolskih študijskih programov.«.

6. člen

Besedilo 20. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Višješolski študijski programi se oblikujejo po evropskih načelih o kratkih programih v visokošolskem izobraževanju in v skladu z izhodišči, ki jih v soglasju z ministrom sprejme Strokovni svet Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: strokovni svet). Podlaga za pripravo višješolskega študijskega programa so en ali več poklicnih standardov, ki jih sprejme minister, pristojen za delo, na predlog strokovnega sveta.

(2) Izhodišča iz prejšnjega odstavka opredeljujejo načela izbirnosti, modularnosti, programske odprtosti in merila kreditnega vrednotenja, ki so podlaga za izvedbeni študijski program, ki ga določi višja strokovna šola za izvajanje višješolskega študijskega programa. Sestavni del izhodišč so tudi navodila o izvajanju študija na daljavo, s katerimi se določijo pogoji, ki jih mora šola zagotavljati za izvajanje študija na daljavo.

(3) Predavateljski zbor šole na podlagi višješolskega študijskega programa določi izvedbeni študijski program. Izvedbeni študijski program v skladu z izhodišči določi notranjo členitev modulov na predmete, razporeditev modulov oziroma predmetov po letnikih in izbirne module oziroma predmete.

(4) Višješolski študijski program ima splošni in posebni del.

(5) Splošni del višješolskega študijskega programa vsebuje:

- ime programa,
- naziv strokovne izobrazbe, ki se pridobi po končanem študiju in njegovo okrajšavo,
- temeljne cilje programa oziroma opredelitev splošnih in poklicnih kompetenc, ki se pridobijo,
- trajanje študija,
- pogoje za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- obvezne načine ocenjevanja znanja,
- način in oblike izvajanja študija,
- pogoje za napredovanje po programu in za končanje študija,
- pogoje za prehajanje med programi,
- sestavine programa, pri katerih mora biti študent navzoč (vaje, seminarji),
- pogoje za končanje posameznih delov programa, če jih ta vsebuje,
- podatke o mednarodni primerljivosti programa in
- podatke o povezanosti s programi drugih šol v skupnem evropskem višješolskem prostoru.

(6) Posebni del višješolskega študijskega programa vsebuje :

- predmetnik z ovrednotenjem študijskih obveznosti po evropskem prenosnem kreditnem

sistemu/European Credit Transfer System (v nadaljnjem besedilu: ECTS),

- kataloge znanja,
- znanje, ki ga morajo imeti izvajalci posameznih predmetov.

(7) Študijski program se lahko oblikuje za več poklicnih standardov. V tem primeru se oblikujejo moduli, ki omogočajo pridobitev poklicne kvalifikacije v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije.«.

7. člen

V drugem odstavku 22. člena se za besedo »izhodišči« vejica nadomesti s piko in črta besedilo »ki jih določi Komisija za akreditacijo višješolskih študijskih programov.«.

8. člen

25. člen se spremeni tako, da se glasi:

»25. člen

(komisija za akreditacijo višješolskih študijskih programov in višjih strokovnih šol)

(1) Strokovni svet imenuje komisijo za akreditacijo višješolskih študijskih programov in višjih strokovnih šol (v nadaljnjem besedilu: komisija za akreditacijo). Komisija za akreditacijo ima enajst članov, ki so strokovnjaki s področja višjega strokovnega izobraževanja in jih v imenovanje strokovnemu svetu predlagajo:

- dva člana ministrstvo, pristojno za višje šolstvo,
- enega člana ministrstvo, pristojno za delo,
- tri člane, predavatelje šol, reprezentativni sindikati,
- enega člana visokošolski zavodi,
- dva člana pristojne zbornice ali združenja delodajalcev,
- dva člana Študentska organizacija Slovenije.

(2) Predsednik komisije za akreditacijo je eden izmed članov, imenuje ga strokovni svet. Člani komisije za akreditacijo so imenovani za šest let in so lahko enkrat ponovno imenovani.

(3) Komisija za akreditacijo opravlja naslednje naloge:

- daje mnenje o skladnosti predlogov novih višješolskih študijskih programov in študijskih programov za izpopolnjevanje z izhodišči in ga posreduje strokovnemu svetu,
- daje soglasje k imenovanju oziroma imenuje predavatelje višjih strokovnih šol na predlog višjih strokovnih šol,
- obravnava poročila nacionalne agencije,
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

(4) Komisija za akreditacijo sodeluje predvsem s strokovnimi sveti za posamezna področja vzgoje in izobraževanja, javnim zavodom, pristojnim za razvoj poklicnega izobraževanja ter nacionalno agencijo. O svojem delu poroča strokovnemu svetu, ki jo je imenoval.

(5) Analize in strokovne podlage za pripravo mnenja iz prve alineje tretjega odstavka tega člena za komisijo za akreditacijo pripravlja javni zavod, pristojen za razvoj poklicnega izobraževanja.

(6) Administrativno-tehnična opravila za komisijo opravlja ministrstvo, pristojno za višje strokovno

izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).«.

9. člen

Besedilo 26. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Šole, ki izobražujejo po javno veljavnih študijskih programih, morajo imeti izvedbene študijske programe, zagotovljene strokovne delavce, ki izpolnjujejo z zakonom predpisane pogoje, ter prostore in opremo, ki jih določi minister po predhodnem mnenju pristojne zbornice ali združenja delodajalcev.

(2) Šola mora imeti zaposlenega direktorja oziroma ravnatelja in organizatorja praktičnega izobraževanja ter referenta za študijske in študentske zadeve, z drugimi strokovnimi delavci pa sklenjeno pogodbo o zaposlitvi oziroma pogodbo o delu. Pogodba o delu se lahko sklene, če je potrebno zagotoviti nemoteno izvajanje višješolskega študijskega programa in le z osebo, ki ima za opravljanje nalog, ki so predmet pogodbe, ustrezno strokovno izobrazbo. Oseba, ki sklene pogodbo o delu v skladu s tem členom, na podlagi te pogodbe ne more pridobiti pravic iz delovnega razmerja.

(3) Šola mora poleg predavalnic, drugih učilnic in laboratorijev imeti ustrezno knjižnico, referat za študente in prostore za strokovne delavce. Vsi prostori morajo biti na lokaciji, ki omogoča nemoteno izvajanje študijskega programa.

(4) Šola mora imeti sklenjene pogodbe z delodajalci, ki zagotavljajo praktično izobraževanje rednih študentov. Pri delodajalcih mora imeti zagotovljena tudi študijska mesta za praktično izobraževanje najmanj za polovico predvidenega števila izrednih študentov.

(5) Ministrstvo vsakih pet let po uradni dolžnosti, na predlog nacionalne agencije ali inšpektorata, pristojnega za šolstvo pa tudi prej, ponovno preverja izpolnjevanje pogojev (v nadaljnjem besedilu: ponovna akreditacija).«.

10. člen

Besedilo 27. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Šola lahko začne opravljati višješolsko dejavnost po vpisu v razvid, ki ga vodi ministrstvo.

(2) V razvid se poleg podatkov, ki jih določa zakon, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja, vpišejo tudi prostori, ki jih šola uporablja za izvajanje rednega in izrednega študija oziroma študija na daljavo ter za izvajanje javno veljavnih študijskih programov v tujini, ki jih šola organizira samostojno ali v sodelovanju z drugimi šolami.

(3) Vsako spremembo izvedbenega študijskega programa, imenovanje novih predavateljev in spremembo prostorov, nastalo po vpisu v razvid, mora šola v roku osmih dni sporočiti ministrstvu.

(4) Obliko razvida, postopek vpisa in izbrisa ter merila za ponovno akreditacijo določi minister.«.

11. člen

V 28. členu se na koncu tretje alineje vejica nadomesti s piko in se črtata beseda »ali« in četrta alineja.

12. člen

V 30. členu se črta četrti odstavek.

Peti odstavek, ki postane četrti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Minister določi postopke in roke iz pete alineje drugega odstavka tega člena, način objave razpisa in prijavno službo za podporo šolam ter ministrstvu, s katero se zagotavlja enotnost prijavnega postopka.«.

13. člen

V 32. členu se na koncu besedila, ki postane prvi odstavek, dodata nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) Če so kot pogoj za vpis določene posebne nadarjenosti oziroma spretnosti ali psihofizične sposobnosti, se lahko te določijo tudi kot merilo ob omejitvi vpisa. Preizkus nadarjenosti oziroma spretnosti ali psihofizične sposobnosti ne sme presegati 40 odstotkov skupne vsote točk, ki jih lahko doseže kandidat v skladu s prejšnjim odstavkom.

(3) Ne glede na merila iz prvega odstavka tega člena imajo prednost pri vpisu v redni študij v izbirnem postopku kandidatii, ki pred tem še niso bili vpisani v redni študij v višjem strokovnem ali visokošolskem izobraževanju v Republiki Sloveniji.«.

14. člen

Besedilo 33. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Strokovni delavci v višji strokovni šoli so predavatelj, inštruktor, laborant in knjižničar.

(2) Predavatelj mora imeti:

- ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visokošolsko izobraževanje, ustreza izobrazbi najmanj druge stopnje,
- pedagoško-andragoško izobrazbo,
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj,
- vidne dosežke na svojem strokovnem področju.

(3) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena je predavatelj lahko tudi, kdor nima pedagoško-andragoške izobrazbe, ima pa naziv visokošolskega učitelja in izpolnjuje druge predpisane pogoje. Za predavatelja je lahko imenovan tudi, kdor nima pedagoško-andragoške izobrazbe in ni zaposlen v vzgoji in izobraževanju, ima pa dokazila o vidnih dosežkih v pedagoški praksi. O ustreznosti dokazil o vidnih dosežkih odloči komisija za akreditacijo v skladu z merili iz petega odstavka tega člena.

(4) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena je lahko izjemoma, če na strokovnem področju ni mogoče pridobiti ustrezne izobrazbe v skladu s tem zakonom, predavatelj tudi, kdor nima ustrezne izobrazbe, ima pa vidne dosežke na svojem strokovnem področju.

(5) Predavatelj se imenuje v naziv na podlagi pogojev, določenih s tem zakonom, in meril za vidne dosežke na strokovnem področju in v pedagoški praksi. Merila za pridobitev naziva predavatelj višje šole sprejme minister na predlog strokovnega sveta.

(6) Inštruktor mora imeti ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj prve stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z

zakonom, ki ureja visokošolsko izobraževanje, ustreza izobrazbi najmanj prve stopnje, in pedagoško-andragoško izobrazbo.

(7) Laborant mora imeti najmanj višjo strokovno izobrazbo in pedagoško-andragoško izobrazbo.

(8) Knjižničar mora imeti ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom, ki ureja visokošolsko izobraževanje, ustreza izobrazbi druge stopnje, in pedagoško-andragoško izobrazbo. Knjižničar je lahko tudi, kdor ima izobrazbo za predavatelja, pedagoško-andragoško izobrazbo in je končal študijski program za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva.«.

15. člen

Prvi odstavek 34. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Naziv predavatelj podeli predavateljski zbor ustrezne šole. Z imenovanjem mora soglašati komisija za akreditacijo. Če predavateljski zbor še ni konstituiran, naziv podeli komisija za akreditacijo. V postopku imenovanja ali izdaje soglasja komisija za akreditacijo ugotavlja izpolnjevanje predpisanih pogojev kandidata in o tem izda sklep. Zoper sklep predavateljskega zbora ali komisije za akreditacijo ni pritožbe.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

(8) Postopek za pridobitev naziva predavatelj določi minister.«.

16. člen

35. člen se črta.

17. člen

Prvi odstavek 36. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Predavatelji, inštruktorji in knjižničarji lahko napredujejo v naziv mentor, svetovalec in svetnik.«.

18. člen

V prvem odstavku 39. člena se druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»— se lahko vzporedno izobražujejo po več študijskih programih na isti šoli ali na različnih šolah ter študijskih (interdisciplinarnih ali individualnih) programih na visokošolskih zavodih, vendar se lahko redno izobražujejo samo po enem programu;«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Študenti lahko opravljajo manjkajoče obveznosti na način, ki ga določi ravnatelj.«.

19. člen

V 41. členu se na koncu tretjega odstavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo »ne glede na to, ali je študiral redno ali izredno, razen v primerih, ki jih določa ta zakon. Kdor je bil že tri leta vpisan v študijski program visokega šolstva, se ne more vpisati v redni študij v višjem strokovnem izobraževanju.«.

20. člen

V 43. členu se na koncu besedila, ki postane prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Zaradi neizpolnjevanja predpisanih obveznih sestavin študijskega programa brez opravičljivega razloga in drugih hujših kršitev pravil šole se lahko določi ukrep izključitve iz šole.«.

21. člen

44. člen se spremeni tako, da se glasi:

»44. člen

(prekinitev izobraževanja in pogoji za končanje izobraževanja)

(1) Študentu, ki je prekinil izobraževanje, določi direktor oziroma ravnatelj pogoje za nadaljevanje in končanje študija, če se je program med prekinitvijo izobraževanja bistveno spremenil.

(2) Če se študijski program spremeni oziroma mu preneha veljavnost, lahko študent, ki je obiskoval drugi letnik, zaključi izobraževanje po študijskem programu, po katerem se je izobraževal, še dve leti po izteku drugega letnika pod pogoji, ki so veljali ob vpisu v prvi letnik. Če študent ne izpolni pogojev za vpis v drugi letnik, lahko ponavlja le v spremenjenem študijskem programu, opraviti pa mora morebitne dodatne obveznosti, ki mu jih določi direktor oziroma ravnatelj.«.

22. člen

Besedilo 46. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Status študentu višje šole preneha po koncu zaključnega letnika ali:

- prej, če diplomira,
- 60 dni po končanju drugega letnika, če ne diplomira do konca študijskega leta in če ni že tri leta koristil statusa študenta v višjem oziroma visokošolskem izobraževanju,
- če se ne vpiše v naslednji letnik,
- če se izpiše,
- če je bil izključen.

(2) V primerih iz druge in tretje alineje prejšnjega odstavka se lahko študentu iz upravičenih razlogov (starševstvo, vojaške obveznosti ali težka bolezen) status podaljša, vendar največ za eno leto.«.

23. člen

V sedmem odstavku 48. člena se za besedo »ravnatelj« postavi pika in črta besedilo »v skladu s koledarjem, ki ga sprejme minister.«.

24. člen

V v prvem odstavku 49. člena se za drugo alinejo doda nova tretja alineja, ki se glasi:

»- izvajanje študijskega programa ali dela študijskega programa (vaje, predavanja, konzultacije) v kraju izven sedeža višje šole, če gre za takšno izvajanje,«.

Dosedanja tretja, četrta, peta, šesta, sedma in osma alineja postanejo četrta, peta, šesta, sedma, osma in deveta alineja.

25. člen

Za četrtim odstavkom 50. člena se dodajo novi peti, šesti, sedmi, osmi in deveti odstavek, ki se glasijo:

»(5) Minister lahko na podlagi javnega razpisa določi zbornico ali reprezentativno združenje delodajalcev, da kot javno pooblastilo izvaja naslednje naloge:

- določanje podrobnejših pogojev za prostor in opremo ter mentorje,
- vodenje registra delodajalcev iz četrtega odstavka tega člena.

(6) Javno pooblastilo se lahko podeli zbornici ali reprezentativnemu združenju delodajalcev, ki ob prijavi v postopek podelitve javnega pooblastila izpolnjuje naslednje pogoje:

- je reprezentativno telo v skladu z zakonom, ki ureja zbornice oziroma združenja delodajalcev;
- deluje na področju zagotavljanja strokovnosti in kakovosti v posameznem poklicu ali na področju, ki ga pokriva;
- deluje na območju celotne države;
- ima usposobljene kadre in vzpostavljeno infrastrukturo za učinkovito izvajanje javnih pooblastil;
- poda izračun stroškov izvajanja javnih pooblastil.

(7) Minister izda odločbo o podelitvi javnega pooblastila v upravnem postopku, s katero zbornici ali reprezentativnemu združenju delodajalcev podeli pooblastilo za opravljanje vseh ali posameznih nalog iz petega odstavka tega člena. Odločba se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(8) Pri izvajanju nalog iz tega člena zbornica ali reprezentativno združenje delodajalcev upošteva zakon, ki ureja splošni upravni postopek. Izvajanje nalog, ki jih zbornica oziroma reprezentativno združenje delodajalcev opravlja kot javno pooblastilo, nadzira ministrstvo.

(9) Minister, pristojen za izobraževanje lahko podeljeno javno pooblastilo omeji ali odvzame, če ugotovi, da izvajalec ustrezno ne izpolnjuje dodeljenih javnih pooblastil. Odločba o odvzemu javnega pooblastila se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane deseti odstavek, se besedi »prejšnjega odstavka« nadomestita z besedilom »iz četrtega odstavka tega člena«.

26. člen

Za drugim odstavkom 52. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) S študijskim programom se lahko določijo število kreditnih točk in posamezne sestavine programa, ki jih mora študent pridobiti oziroma opraviti, da lahko napreduje v drugi letnik.«.

27. člen

Za drugim odstavkom 58. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Za ugotavljanje upravičenosti do vpisa v višješolski študij in koriščenja pravic, ki izhajajo iz statusa študenta, se na podlagi enotne matične številke občana (EMŠO) pridobijo podatki iz evidenčnega in analitičnega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji - eVŠ.«.

28. člen

Besedilo 63. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Z globo od 10.000 do 15.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba in od 2000 do 5000 eurov odgovorna oseba pravne osebe, ki izobražujeta po javno veljavnih študijskih programih, čeprav šola ni vpisana v razvid.

(2) Z globo od 2000 do 5000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba in od 500 do 1000 eurov odgovorna oseba pravne osebe, ki izvajata javno veljavni študijski program s predavatelji, ki niso imenovani v naziv v skladu z zakonom ali z neustreznimi strokovnimi delavci.

(3) Z globo od 2000 do 5000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba in od 500 do 1000 eurov odgovorna oseba pravne osebe, ki izvajata javno veljavni študijski program v neustreznih prostorih ali z neustrezno opremo.

(4) Z globo od 2000 do 5000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba in od 500 do 1000 eurov odgovorna oseba pravne osebe, ki kršita predpisane razpisno-vpisne postopke ali ne izvajata javno veljavnih študijskih programov v skladu z zakonom in drugimi predpisi.«.

Prehodne in končne določbe

29. člen

(komisija za akreditacijo)

Strokovni svet imenuje komisijo za akreditacijo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

Do imenovanja komisije za akreditacijo se opravljajo postopki akreditacije, imenovanja predavateljev v skladu s predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

30. člen

(podelitev javnega pooblastila)

Javni razpis za podelitev javnega pooblastila iz 50. člena zakona se izvede v enem letu od uveljavitve tega zakona.

31. člen

(izhodišča za študijske programe in merila za imenovanje predavateljev)

Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov, ki jih je sprejel strokovni svet na 25. novembra 2005, minister, pristojen za višje strokovno izobraževanje, pa je dal k njim soglasje 30. marca 2006, se uporabljajo do sprejetja novih.

Merila za določitev vidnih dosežkov na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje šole, ki jih je sprejel strokovni svet (Uradni list št. 1/09), veljajo do sprejetja novih.

32. člen

(podzakonski predpisi)

Podzakonski akti iz 4., 27. in 30. člena zakona se uskladijo s tem zakonom v roku šestih mesecev od

uveljavitve tega zakona.

Podzakonska akta iz 14. in 15. člena tega zakona mora minisiter sprejeti v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

33. člen

(izvajanje dejavnosti in vpis v razvid)

Šole, ki so bile vpisane v razvid do uveljavitve tega zakona, lahko izvajajo izobraževalno dejavnost do ponovne akreditacije. Postopki vpisa v razvid, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo v skladu s predpisi, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona.

34. člen

(predavatelji)

Predavatelji, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona veljavni naziv predavatelj višje strokovne šole, lahko opravljajo izobraževalno delo tudi po uveljavitvi tega zakona do izteka roka, do katerega imajo veljavni naziv.

35. člen

(zaključek izobraževanja)

Študent, ki se je vpisal v izobraževanje po študijskem programu, ki je bil sprejet pred letom 2008, ima pravico zaključiti izobraževanje po tem programu do konca leta 2014.

36. člen

(pravice iz statusa)

Ne glede na določbe tega zakona, ki urejajo pravico do rednega izobraževanja in uveljavljanja pravic iz statusa študenta, se lahko študent, ki ima ob uveljavitvi tega zakona status študenta izobražuje in konča izobraževanje pod pogoji, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona.

37. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S to dopolnitvijo se uveljavlja tudi na zakonski ravni praksa, da se tisti tujci, ki so davčni zavezanci, ali pa so davčni zavezanci njihovi starši, šolajo pod enakimi pogoji kakor državljani Republike Slovenije ali držav članic EU.

K 2. členu

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS št. 94/10) določa pravice invalidov do ustreznih prilagoditev študijskega procesa njihovim individualnim potrebam. Po veljavnem zakonu mora višja strokovna šola zagotavljati študentom s posebnimi potrebami dodatno opremo in prilagajati študijski program. Izkazalo se je, da je v nekaterih primerih potrebna tudi dodatna strokovna pomoč (na primer tolmač znakovnega jezika za gluhe).

K 3. členu

Gre za redakcijski popravek naslova Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu in sveta Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu in uskladitev z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 86-3806/09).

K. 4. členu

Skupnost višjih strokovnih šol republike Slovenije je bila ustanovljena v skladu z zakonom po letu 2004 in dobila 2006 soglasje Vlade Republike Slovenije. V praksi se je pokazalo, da nekaterih nalog, ki jih nalaga zakon, ni uresničevala. Skupnost ni uspela usklajevati mreže višjih strokovnih šol, saj prevladajo interesi posamezne šole in posameznega okolja nad skupnimi interesi države. Skupnost je bila vključena v pripravo zakonodaje in predpisov kot zainteresirana javnost, vendar ni vzpostavila skupne zbirke publikacij šol niti ni uspela vzpostaviti enotnega informacijskega sistema. Skupnost ni razvila strokovnih zmogljivosti, da bi predstavljala razvojno službo višjih strokovnih šol. Za kaj takega tudi niso bila zagotovljena potrebna finančna sredstva, ki jih je ministrstvo namenjalo za delovanje skupnosti na podlagi posebnega sklepa ministra.

Je pa imela skupnost pomembno vlogo pri mednarodnem sodelovanju višjih strokovnih šol in pri povezovanju s podobnimi šolami v enotnem bolonjskem visokošolskem prostoru.

Zato se v tem členu nekatere naloge skupnosti črtajo, sredstva za sofinanciranje delovanja pa se zagotavljajo iz državnega proračuna na podlagi programa dela, ki ga potrdi minister.

K 5. členu

Na podlagi dosedanje prakse je prevladalo stališče, da ni treba določiti predlagatelja sestavin obrazca priloge k diplomu, ki jo določi minister.

K 6. členu

Prenova višješolskih študijskih programov, ki je potekala s sredstvi Evropskega socialnega sklada v letih 2005 in 2006 v projektu Prenova in dopolnitev programov višjih strokovnih šol in nato v letih 2007 in 2008, je potekala po bolonjskih načelih in na podlagi izhodišč, ki jih je sprejel pristojni strokovni svet v soglasju z ministrom za šolstvo in šport v skladu z 12. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Pri oblikovanju izhodišč, o katerih je potekala obsežna javna strokovna razprava, so se izoblikovala

nekatera jasna načela, ki omogočajo tudi zakonsko opredelitev.

Višješolski študijski programi se oblikujejo na podlagi enega ali več poklicnih standardov, kar zagotavlja potrebno stopnjo operativne usposobljenosti za poklicno delo in s tem večjo zaposljivost. Pri pripravi višješolskih študijskih programov bo zagotovljena potrebna skladnost s poklicnimi standardi, ki obsegajo splošne in posebne poklicne kompetence. Odločitev o pripravi študijskega programa mora biti strokovna, študijski program bo obsegal vse tiste sestavine, ki zagotavljajo enakost pred zakonom in enotnost sistema višjega strokovnega izobraževanja. Šole bodo imele kot izvajalke kratkega terciarnega izobraževanja dovolj strokovne avtonomije, da bodo lahko pripravile izvedbeni študijski program.

V skladu s trendi v primerljivih državah se tudi pri nas močno razvija študij na daljavo. Nastajajo potrebna programska orodja, interaktivna gradiva, oblikujejo se dobre prakse doma in v tujini. Študija na daljavo ni mogoče in tudi ni treba v celoti zakonsko določiti. Zagotoviti pa je potrebna minimalna stopnja enotnosti in treba je določiti pogoje, ki jih mora izpolnjevati šola, ki izvaja študij na daljavo. Primeren strokovni dokument, ki določa minimalne standarde, so navodila, ki jih sprejme strokovni svet in k njim daje soglasje pristojni minister.

V višjem strokovnem izobraževanju se povečuje število navideznih študentov (pojav je značilen za celoten izobraževalni sistem). Ti študenti dejansko ne nameravajo študirati ali pa to namero zelo hitro opustijo. Primarno zanje je, da si pridobijo status študenta in pravice, ki iz tega izhajajo (subvencioniran prevoz, študentski boni za prehrano, zdravstveno zavarovanje, subvencionirana stanarina, delo prek študentskega servisa, nekateri socialni transferi). Višješolski študijski programi obsegajo nekatere sestavine, ki jih mora študent opraviti, če želi opravljati izpite in napredovati iz letnika v letnik. Taka sestavina so na primer vaje, ki so pogoj za opravljanje izpitov.

K 7. členu

Redakcijski popravek. Zakon že v 20. členu določa postopek sprejemanja izhodišč.

K 8. členu

Dosedanja zakonska ureditev višjega strokovnega izobraževanja je določila tri med seboj časovno in tudi vsebinsko premalo povezane postopke akreditacije.

Prvi korak: strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje je sprejel poklicni standard ali več poklicnih standardov, ki so bili podlaga za pripravo višješolskega študijskega programa. Njegova akreditacijska komisija je ocenila ustreznost predloženega študijskega programa, ki ga je nato strokovni svet sprejel kot predlog, določil posebni del tega programa (kataloge znanj) in predlagal ministru, da nov študijski program sprejme.

Drugi korak: minister je nov študijski program uvedel na eno ali več višjih strokovnih šol. Višje strokovne šole so imenoval predavatelje za izvajanje študijskega programa in jih poslal v soglasje pristojnemu strokovnemu svetu. Strokovni svet je imel stalno komisijo, ki je preverjala pedagoške in strokovne reference kandidatov za predavatelje in dal na podlagi mnenja komisije soglasje.

Tretji korak: višja strokovna šola je morala predložiti ministrstvu dokazila o izpolnjevanju kadrovskih in materialnih pogojev za izvajanje študijskega programa, da je bila vpisana v razvid višjih strokovnih šol.

Nova ureditev povezuje postopek sprejemanja programov in imenovanje predavateljev višje strokovne šole, vpis v razvid pa še naprej ostaja v pristojnosti ministrstva v skladu z upravnim postopkom. Vzpostavljeno pa je tudi sodelovanje z Nacionalno agencijo za kakovost v visokem šolstvu, ki je neodvisno strokovno telo za celotno terciarno izobraževanje pri zunanjem ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti.

Komisija za akreditacijo je avtonomno telo, ki ob predloženem izvedbenem študijskem programu šole daje soglasje k imenovanju predavateljev oziroma imenuje predavatelje višje strokovne šole, če ta še nima predavateljskega zbora. Komisija o imenovanju oziroma o soglasju k imenovanju predavateljev izda sklep. Glede na naravo odločanja o soglasju oziroma o imenovanju predavatelja višje strokovne šole ni predviden pritožbeni postopek ne na sklep komisije ne na sklep predavateljskega zbora, ampak upravni spor.

Tako kakor v dosednji ureditvi komisija za akreditacijo strokovnemu svetu poda mnenje o skladnosti novih študijskih programov z izhodišči.

Strokovne podlage komisiji za akreditacijo za presojo ustreznosti višješolskih študijskih programov bo

zagotavljal pristojni zavod za razvoj poklicnega izobraževanja, ki je osrednja strokovna institucija za razvoj poklicnega in strokovnega izobraževanja v Republiki Sloveniji, med drugim tudi vodi postopke pri pripravi, usklajevanju in sprejemanju poklicnih standardov.

S tem se zagotavlja podlaga za delo strokovnih institucij (pristojnega zavoda) in presojanje v ustreznih organih (komisija za akreditacijo in strokovni svet).

Taka ureditev bo zvišala kakovost presoje izpolnjevanja pogojev, ki je podlaga za vpis v razvid. Postopek vpisa v razvid še naprej ostaja v pristojnosti pristojnega ministra, uporabljajo pa upravni postopek.

K 9. členu

Postopek ugotavljanja izpolnjevanja pogojev in soglasja k imenovanju predavateljev se prenaša na komisijo za akreditacijo. To je pomembna poenostavitev in večja strokovnost pri presoji.

Postopek vpisa v razvid ostaja še naprej tak kakor doslej in bo potekal po zakonu o upravnem postopku.

Pomemben pogoj za uspešen višješolski študij je praktično izobraževanje pri delodajalcih (800 ur v dveh letih). Izredni študenti večinoma že imajo delovne izkušnje, nekateri povsem ustrezne. Zato jim šole priznavajo praktično izobraževanje in jim naložijo v skladu z navodili strokovnega sveta določene obveznosti, s katerimi svoje izkušnje ustrezno teoretsko osmislijo in predstavijo v seminarskih nalogah ali projektih. V teh primerih ni potrebno, da bi šola s pogodbami dokazovala število študijskih mest pri delodajalcih za vse izredne študente. Po dosedanjih izkušnjah zadošča polovica zagotovljenih študijskih mest za izredne študente.

Ponovna akreditacija se opravi po petih letih, zakon pa omogoča to tudi na predlog NAKVIS ali če to predlaga pristojni inšpektorat. S tako ureditvijo se bo vzpostavil stalen nadzor nad kakovostjo dela višjih strokovnih šol, ki bo omogočal tudi večjo avtonomijo višjih šol.

K 10. členu

Pomembno vlogo pri akreditaciji višjih šol ima komisija za akreditacijo, ki daje soglasje k imenovanju predavateljev. Višja šola mora vsako spremembo, nastalo po vpisu v razvid, sporočiti ministrstvu. To zagotavlja sprotno spremljanje dejanskega izpolnjevanja pogojev šole ne samo ob začetku, temveč tudi pozneje, in zagotavlja varovanje javne veljavnosti diplom.

V razvid se vpisujejo tisti podatki o prostorih, ki jih določi pristojni minister v sodelovanju z delodajalci.

K 11. členu

Ponovna akreditacija je urejena v 26. členu zakona, zato na tem mestu ni treba posebej opredeliti vloge NAKVIS-a. Gre tudi za redakcijsko usklajitev zaradi spremembe Zakona o visokem šolstvu in ustanovitve Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu.

K 12. členu

V letu 2002 je pristojno ministrstvo organiziralo skupno prijavno službo, ki je zagotavljala pregledno in urejeno prijavljanje kandidatov za višješolski študij. Dopolnitev tega člena zagotavlja tudi v prihodnje ureditev informacijske podpore šolam in ministrstvu, kar bo še zlasti pomembno ob uveljavitvi enotnih evidenc študentov v višjem in visokošolskem izobraževanju.

K 13. členu

V višjem strokovnem izobraževanju so nastali študijski programi, ki zagotavljajo izobrazbo na področjih, kjer so pomembne tudi nadarjenosti ali posebne spretnosti (npr. balet, multimediji, oblikovanje materialov). V teh primerih je smiselno, da se v primeru omejitve vpisa med merili upošteva tudi izkazana nadarjenost kandidatov.

Precejšnje število študentov višjih strokovnih šol je že izkoristilo priložnost študija v visokem šolstvu, kjer so bili neuspešni, oziroma želijo opraviti še višješolski študij. V primeru omejitve vpisa je smiselno, da imajo prednost tisti kandidati, ki se prvič vključujejo v terciarno izobraževanje.

Dosedanja ureditev, po kateri so šole ob omejitvi vpisa izbirale med prijavljenimi kandidati le na podlagi rezultatov v predhodnem izobraževanju, je omogočala, da so bili najbolj uspešni kandidati predvsem tisti, ki so že bili vpisani v visokošolsko izobraževanje in je bila višja strokovna šola zanje druga izbira

(največkrat zaradi zagotovitve statusa študenta), v slabšem položaju pa so bili kandidati, ki so končali poklicno in strokovno izobraževanje in bi v višjem strokovnem izobraževanju nadgradili svojo izobrazbo na izbranem strokovnem področju. Z novo ureditvijo se daje prednost tistim kandidatom, ki še niso izkoristili možnosti rednega visokošolskega študija, pred kandidati, ki so že redno študirali. Vsaka izbira ob omejitvi vpisa izključi nekatere kandidate. Nova ureditev tako poleg uspeha vpeljuje tudi merilo uporabe javnih sredstev za izobraževanje v visokem šolstvu. Ne gre za neenakopraven položaj kandidatov pri vpisu, saj so bili v dosedanji ureditvi kandidati v različnih položajih samo na podlagi ocen.

K 14. členu

Določbe se usklajujejo zaradi bolonjske reforme. Za predavatelje, ki niso zaposleni v vzgoji in izobraževanju, zakon omogoča imenovanje brez pedagoško-andragoške izobrazbe. To omogoča, da v višjih strokovnih šolah prenašajo svoje izkušnje predavatelji, ki imajo vidne dosežke na svojem strokovnem področju in izkušnje v izobraževalnem delu, nimajo pa formalno pridobljene pedagoško-andragoške izobrazbe v skladu z zakonom, saj so zaposleni izven vzgoje in izobraževanja. Zaradi te spremembe dosedanje zakonske ureditve, ki je dopuščala imenovanje predavatelja, ki ni zaposlen v vzgoji in izobraževanju, brez pedagoško andragoške izobrazbe le izjemoma, se prenaša pristojnost sprejetja meril za imenovanje na ministra. Predlagatelj je strokovni svet, s čimer je zagotovljena strokovna utemeljenost meril. Nekateri višješolski študijski programi se oblikujejo na področjih, kjer ni visokošolskega študija in si ni mogoče pridobiti stopnje izobrazbe v skladu s tem zakonom (balet, gostinstvo in turizem, fotografija, oblikovanje materialov). V teh primerih zakon dopušča, da se upoštevajo vidni dosežki na predavateljevem strokovnem področju. Taka ureditev velja tudi za srednje izobraževanje, v visokem šolstvu pa na področju umetniških disciplin.

K 15. členu

Sprememba člena je redakcijska zaradi uveljavitve komisije za akreditacijo in črtanja 35. člena. Več o obrazložitvi komisije glej v obrazložitvi k 8. členu.

K 16. členu

Zaradi uveljavitve enotnega akreditacijskega postopka ni več potrebna komisija strokovnega sveta za imenovanje predavateljev, saj to nalogo opravlja komisija za akreditacijo. Več o obrazložitvi komisije glej v obrazložitvi k 8. členu.

K 17. členu

V primerjavi z dosedanjem ureditvijo ima pravico do napredovanja po novem tudi knjižničar, saj gre za uskladitev z ureditvijo napredovanja knjižničarjev v celotnem izobraževalnem sistemu.

K 18. členu

Podobno kakor v visokem šolstvu se omogoča vzporedno izobraževanje po več študijskih programih na višjih šolah ali v kombinaciji z visokimi šolami, vendar se študent lahko redno izobražuje samo po enem študijskem programu. Ureditev zagotavlja brezplačno izobraževanje za pridobitev ene diplome. Študent torej nima dveh statusov, pravice, ki izhajajo iz statusa, s tem niso omejene, omejeno pa je financiranje. Vzporedno se lahko študent izobražuje samo izredno.

Opravljanje manjkajočih obveznosti z izpiti je bilo doslej omejeno na drugi letnik, pa tudi oblika opravljanja le z izpiti izključuje nekatere obveznosti (npr. praktično izobraževanje).

K 19. členu

S to spremembo se omejuje pravice študentov, ki so že izkoristili pravico do brezplačnega izobraževanja in ugodnosti iz statusa študenta v visokem šolstvu. Pravice iz statusa v višjem šolstvu se omejujejo na tiste študente višjih strokovnih šol, ki niso izkoristili pravic iz statusa študenta, razen v primerih, ki jih določa ta zakon (težka bolezen, starševstvo, vojaške obveznosti).

V tem primeru ne gre za omejevanje pravice do študija, ampak do omejevanja upravičenj oziroma ugodnosti, ki izhajajo iz statusa študenta, zagotavljajo pa se iz javnih sredstev.

K 20. členu

Doslej zakon ni opredeljeval kršitev, zaradi katerih bi šola študenta izključila. S to dopolnitvijo bo imela šola možnost, da v določenih primerih študenta lahko izključi. Če študent neupravičeno ne opravlja obveznosti po študijskem programu, ga šola lahko izključi, s tem pa študent izgubi pravice iz statusa študenta.

K 21. členu

Višješolski študijski programi, ki zagotavljajo pridobivanje izobrazbe v kratkem visokošolskem izobraževanju, se zaradi vrste študija (močna povezanost z izkazanimi potrebami gospodarstva) in kratkega trajanja lahko hitro spreminjajo. Zagotoviti je treba pravico študentom, da v primeru spremembe programa dokončajo svoj študij pod pogoji, ki so veljali ob njihovem vpisu.

K 22. členu

Zaradi nejasnosti pri izvajanju določb 46. člena doslej veljavnega zakona se bolj jasno določa, v katerih primerih se študentu priznava pravica do 60 dni trajajočega statusa študenta po končanju drugega letnika. 60 dni statusa študenta po končanem drugem letniku pripada študentu, ki ni ponavljal ali ni zamenjal študijskega programa.

K 23. členu

Višje strokovne šole so večinoma umeščene v šolske centre (vse javne, razen dveh, ki sta samostojna zavoda) in svoj študijski koledar večinoma usklajujejo s srednji šolami ali z visokim šolstvom. Njihova avtonomija pri načrtovanju študijskega koledarja je nepotrebno omejena z ministrovim predpisom.

K 24. členu

V dosednji praksi je prihajalo do nejasnosti, katere podatke mora šola sporočiti ministrstvu v primeru izvajanja posameznega dela študijskega programa izven sedeža šole. Zlasti izredni študij šole približujejo kraju bivanja ali zaposlitve izrednih študentov. V takih primerih organizirajo izobraževanje izven svojega sedeža. Potrebno je, da se tudi prostori in oprema izven sedeža vpišejo v razvid. S tem se zagotovita preglednost in nadzor nad izvajanjem študija tudi za izredne študente.

K 25. členu

V letu 2006 se je spremenila zakonodaja, ki ureja gospodarske zbornice. Gospodarske zbornice niso več obvezne. V letu 2004, ko je začel veljati Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, je veljala zakonska domneva, katera zbornica je pristojna (na področju obrti Obrtna zbornica Slovenije, na področju kmetijstva in gozdarstva Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, za druge dejavnosti pa je bila pristojna Gospodarska zbornica Slovenije).

V socialnem partnerstvu opravljajo pomembno vlogo tudi združenja delodajalcev, zato se v predlogu spremembe tega člena razširja možnost opravljanja nalog tudi na reprezentativna združenja delodajalcev.

Z zakonom o višjem strokovnem izobraževanju ima gospodarska zbornica določene pristojnosti oziroma javna pooblastila, za katere nima predpisanih obvezne članarine ali drugih prihodkov.

Z dopolnitvijo tega člena se uvaja postopek, v katerem minister določi pristojno zbornico oziroma združenje delodajalcev in se zagotavljajo sredstva za z zakonom določena javna pooblastila.

K 26. členu

V praksi se je pokazalo, da je določilo, po katerem mora študent za napredovanje v naslednji letnik opraviti vse obveznosti, prestrogo. Neustrezno pa je, da bi študenti napredovali v višji letnik, ne da bi opravili večino obveznosti. Predlagana rešitev omogoča, da se določijo posamezne sestavine programa, ki jih študent mora opraviti, druge obveznosti pa lahko opravi v naslednjem letniku.

K 27. členu

S to spremembo se zagotavlja možnost, da se evidence, ki se vodijo v višjem strokovnem izobraževanju, povežejo z evidencami v visokem šolstvu zaradi preverjanja pravic študentov do rednega izobraževanja in drugih pravic iz statusa študenta.

K 28. členu

Gre za izražanje globe namesto v tolarjih v evrih in redakcijsko spremembo zaradi uvedbe drugačnega akreditacijskega postopka.

K 29., 30, 31, 32., 33., 34., 35., 36. in 37. členu prehodnih in končnih določb

Roki za imenovanje komisije za akreditacijo, določitev pristojne zbornice, uskladitev izvršilnih predpisov, akreditacijski postopki, vpis v razvid omogočajo prehod na nov sistem akreditacije in operativno izvajanje zakona najpozneje s študijskim letom 2014/2015.

Do uveljavitve novega sistema akreditacije se zagotavlja delovanja dosedanjega sistema in organov in nemoteno opravljanje dela tistih predavateljev, ki so pridobili naziv pred uveljavitvijo tega zakona.

Zagotavlja se varstvo pravic študentov, da študirajo in končajo študij pod pogoji, ki so veljali ob vpisu.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

4. člen

(izobraževanje pod enakimi pogoji)

(1) Državljeni Republike Slovenije, Slovenci brez slovenskega državljanstva in državljani članic Evropske unije se lahko izobražujejo v šolah pod enakimi pogoji.

(2) Slovenci brez slovenskega državljanstva po tem zakonu so potomci ali potomke (v nadaljnjem besedilu: potomci) oseb slovenske narodnosti do tretjega kolena v ravni vrsti.

(3) Tuji državljani se lahko izobražujejo v šolah pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo po načelu vzajemnosti.

(4) Podrobnejše pogoje v zvezi s številom prostih vpisnih mest, plačilom šolnine ter drugimi pravicami in dolžnostmi študentov v skladu z zakonom za izobraževanje Slovencev brez slovenskega državljanstva, državljanov članic Evropske unije ter za tujce, določi minister.

5. člen

(izobraževanje študentov s posebnimi potrebami)

Študentom s posebnimi potrebami se zagotavlja potrebna dodatna oprema, lahko pa se jim prilagodi organizacija študija in ocenjevanje po pravilih, ki jih sprejme predavateljski zbor šole.

15. člen

(komisija za spremljanje in zagotavljanje kakovosti)

(1) Komisijo za spremljanje in zagotavljanje kakovosti študija sestavljajo predsednik in šest članov, in sicer:

- pet predavateljev šole, tako, da so zastopana vsa študijska področja oziroma vse skupine predmetov, ter

- dva študenta.

(2) Komisija za spremljanje in ugotavljanje kakovosti opravlja naslednje naloge:

- ustvarja razmere za uveljavljanje in razvijanje kakovosti izobraževalnega dela na šoli,

- vzpostavlja mehanizme za sprotno spremljanje in ocenjevanje kakovosti ter učinkovitosti dela na šoli z določitvijo metod vrednotenja, subjektov evalvacije, z izbiro inštrumentov in meril evalvacije in določitvijo vsebin evalvacije,

- načrtuje, organizira in usklajuje spremljanje in zagotavljanje kakovosti na šoli,

- sodeluje s Svetom za evalvacijo visokega šolstva in opravi primerjanje z drugimi šolami doma in v tujini,

- spremlja zaposlitvene možnosti diplomantov,

- na podlagi odziva delodajalcev oblikuje predloge izboljšav ter

- pripravlja poročila o evalvaciji za obravnavo na Svetu za evalvacijo visokega šolstva in Komisiji za akreditacijo višješolskih študijskih programov.

(3) Predsednika in člane komisije za spremljanje in zagotavljanje kakovosti imenuje predavateljski zbor.

16. člen

(skupnost višjih strokovnih šol)

(1) Šole se lahko združujejo v Skupnost višjih strokovnih šol Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: skupnost šol) zaradi medsebojnega sodelovanja ter sodelovanja s pristojnimi strokovnimi sveti, komisijo za akreditacijo višješolskih študijskih programov, ministrstvi, visokošolskimi zavodi ter z mednarodnimi združenji pri:

- opravljanju razvojnih nalog v višješolskem izobraževanju,

- pripravi in izvajanju študijskih programov,
- uvajanju in spremljanju kakovosti dela,
- razvoju in uvajanju novih oblik in metod dela s študenti,
- uvajanju interdisciplinarnega študija,
- promociji višješolskih programov,
- spremljanju mednarodnih razvojnih usmeritev na področju višješolskega strokovnega izobraževanja ter sodelovanju s šolami in ustanovami doma in v tujini,
- načrtovanju in izvajanju strokovnega izpopolnjevanja,
- podeljevanju nagrad in priznanj za študente in predavatelje šol,
- pripravi programov za zaposlovanje diplomantov in spremljanju zaposlovanja,
- pripravi izhodišč in prenove višješolskih študijskih programov,
- pripravi in uvajanju skupnih kriterijev za ugotavljanje, potrjevanje in preverjanje z delom pridobljenega znanja študentov,
- oblikovanju meril za vidne dosežke na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje strokovne šole,
- oblikovanju zakonodaje in predpisov, ki urejajo višješolsko izobraževanje,
- oblikovanju mreže šol,
- vzpostavitvi enotnega informacijskega sistema,
- vzpostavitvi skupne baze publikacij šol in
- z delodajalci zaradi praktičnega izobraževanja in posodobitve programov glede na potrebe gospodarstva.

(2) Skupnost šol predlaga člane Komisije za akreditacijo višješolskih študijskih programov, Komisije za imenovanje predavateljev višje strokovne šole in Sveta za evalvacijo visokega šolstva.

(3) Skupnost šol se lahko ustanovi, če je v njej združenih najmanj 70% vseh šol. K aktu o ustanovitvi si mora pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije.

19. člen

(pridobitev izobrazbe in listine)

(1) Kdor opravi vse obveznosti iz višješolskega študijskega programa, si pridobi javno veljavno izobrazbo in diplomu, ki je javna listina. Vsebino in obliko diplome določi minister.

(2) Sestavni del diplome je "Priloga k diplomu". Šole jo izdajajo v slovenščini in v enem od uradnih jezikov Evropske unije.

Sestavine obrazca določi minister, na predlog komisije za akreditacijo višješolskih študijskih programov.

(3) Diploma in "Priloga k diplomu" sta brezplačni.

(4) Kdor opravi vse obveznosti po študijskem programu za izpopolnjevanje ali po delu študijskega programa, si pridobi javno veljavno izobrazbo in potrdilo, ki je javna listina.

(5) V tujini pridobljena listina o pridobitvi oziroma izpopolnjevanju izobrazbe se prizna v skladu z zakonom, s katerim se ureja priznavanje in vrednotenje izobraževanja.

III. ŠTUDIJSKI PROGRAMI IN JAVNOVELJAVNA IZOBRAZBA

20. člen

(višješolski študijski programi)

(1) Višješolski študijski programi se oblikujejo po skupnih evropskih načelih o kratkih programih v visokošolskem izobraževanju in imajo splošni in posebni del.

(2) Splošni del vsebuje:

- ime programa,
- temeljne cilje programa oziroma opredelitev splošnih in poklicnih kompetenc, ki se pridobijo,
- trajanje študija,
- pogoje za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa,
- obvezne načine ocenjevanja znanja,
- način in oblike izvajanja študija,
- pogoje za napredovanje po programu in končanje študija,

- pogoje za prehajanje med programi,
- pogoje za končanje posameznih delov programa, če jih ta vsebuje,
- podatke o mednarodni primerljivosti programa,
- podatke o povezanosti s programi drugih šol v skupnem evropskem višješolskem prostoru.

(3) Splošni del vsebuje tudi naziv strokovne izobrazbe, ki se pridobi po končanem študiju, in njegovo okrajšavo.

(4) Posebni del vsebuje:

- predmetnik z ovrednotenjem študijskih obveznosti po evropskem prenosnem kreditnem sistemu – European Credit Transfer System (v nadaljnjem besedilu: ECTS),
- kataloge znanja,
- znanje, ki ga morajo imeti izvajalci posameznih predmetov.

(5) Študijski program se lahko oblikuje za več poklicnih standardov. V tem primeru se oblikujejo moduli, ki omogočajo pridobitev poklicne kvalifikacije v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije.

22. člen (skupni študijski programi)

(1) Skupni študijski programi so višješolski študijski programi, ki jih šole iz Republike Slovenije izvajajo z eno ali več šolami iz Republike Slovenije ali iz tujine.

(2) Skupni študijski programi se sprejemajo v skladu z zakonom oziroma izhodišči, ki jih določi Komisija za akreditacijo višješolskih študijskih programov. Pri določanju izhodišč za oblikovanje in sprejemanje skupnih študijskih programov se upoštevajo skupna evropska načela o kratkih programih v visokošolskem izobraževanju.

(3) Kdor opravi vse obveznosti po skupnem študijskem programu, dobi skupno diplomu, v kateri so navedene vse šole, ki sodelujejo pri njegovi izvedbi. Skupna diploma je javna listina. Vsebinsko in obliko skupne diplome ter priloge k diplomu določijo šole s sporazumom.

IV. AKREDITACIJA ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV IN VPIS V RAZVID

25. člen

(komisija za akreditacijo višješolskih študijskih programov)

(1) Strokovni svet Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: strokovni svet) imenuje Komisijo za akreditacijo višješolskih študijskih programov. Komisija opravlja naslednje naloge:

- izdela strokovna izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov in študijskih programov za izpopolnjevanje v skladu z zakonom,
- analizira skladnost predlogov novih višješolskih študijskih programov in študijskih programov za izpopolnjevanje z izhodišči in jih predlaga v sprejem strokovnemu svetu,
- potrjuje ovrednotenje študijskih programov v kreditnem sistemu ECTS,
- obravnava poročila višjih šol o evalvaciji,
- določa merila za vidne dosežke na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje strokovne šole,
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

(2) Pri svojem delu sodeluje s strokovnimi sveti za posamezna področja vzgoje in izobraževanja ter Centrom Republike Slovenije za poklicno izobraževanje.

(3) Komisija za akreditacijo višješolskih študijskih programov ima 11 članov, in sicer:

- enega predstavnika Vlade Republike Slovenije,
- enega strokovnjaka ali strokovnjakinjo (v nadaljnjem besedilu: strokovnjak) s področja višjega strokovnega šolstva,
- tri predavatelje šole,
- enega strokovnjaka s področja visokega šolstva,
- dva predstavnika delodajalcev,
- enega predstavnika reprezentativnih sindikatov ter
- dva predstavnika študentov.

(4) Strokovnjaka s področja višjega strokovnega šolstva predlaga strokovni svet. Predavatelje šole ter študente predlagajo šole oziroma skupnost šol, strokovnjaka s področja visokega šolstva visokošolski zavodi, predstavnike delodajalcev pa pristojne zbornice ter združenja.

(5) Predsednik komisije za akreditacijo višješolskih študijskih programov je eden izmed članov, imenuje ga strokovni svet.

26. člen

(pogoji za opravljanje višješolske dejavnosti)

(1) Šole, ki izobražujejo po javno veljavnih študijskih programih, morajo imeti zagotovljene strokovne delavce in sodelavce, ki imajo predpisano izobrazbo, ter prostor in opremo, ki jih določi minister po poprejšnjem mnenju pristojne zbornice oziroma združenja delodajalcev. Predavatelji šole morajo biti imenovani v naziv v skladu s tem zakonom.

(2) Šola mora imeti redno zaposlenega direktorja oziroma ravnatelja in organizatorja ali organizatorko (v nadaljnjem besedilu: organizator) praktičnega izobraževanja ter referenta ali referentko (v nadaljnjem besedilu: referent) za študijske in študentske zadeve, z drugimi strokovnimi delavci in sodelavci pa sklenjeno pogodbo o zaposlitvi oziroma pogodbo o delu.

(3) Šola mora poleg predavalnic, drugih učilnic in laboratorijev imeti ustrezno knjižnico, referat za študente ter prostore za strokovne delavce in sodelavce. Vsi prostori morajo biti na taki lokaciji, ki omogoča nemoteno izvajanje študijskega programa.

(4) Izpolnjevanje pogojev iz tega člena vsakih pet let po uradni dolžnosti preverja ministrstvo.

27. člen

(vpis v razvid)

(1) Šole lahko začnejo opravljati višješolsko dejavnost po vpisu v razvid, ki ga vodi ministrstvo.

(2) Javna šola se vpiše v razvid po uradni dolžnosti. Ministrstvu mora predložiti pogodbe z delodajalci o praktičnem izobraževanju študentov, ki jih mora, v skladu z analizo kadrovskih potreb, nastalo ob sprejemanju višješolskega študijskega programa, potrditi pri Gospodarski zbornici Slovenije oziroma pri drugi pristojni zbornici.

(3) Zasebna šola se vpiše v razvid na predlog ustanovitelja. Poleg akta o ustanovitvi, dokazil o strokovnih delavcih in sodelavcih, prostorih in opremi, predlogu za vpis v razvid priloži pogodbe z delodajalci o praktičnem izobraževanju študentov, ki jih mora, v skladu z analizo kadrovskih potreb, nastalo ob sprejemanju višješolskega študijskega programa, potrditi pri Gospodarski zbornici Slovenije oziroma pri drugi pristojni zbornici.

(4) V razvid se vpiše tudi izvajanje javno veljavnih študijskih programov v tujini, ki ga šola organizira v sodelovanju z drugimi šolami ali samostojno.

(5) Obliko razvida ter postopek vpisa in izbrisa določi minister.

28. člen

(prepoved izvajanja izobraževalne dejavnosti)

Z odločbo ministra se šoli prepove izvajati javno veljavni študijski program, če pristojna inšpekcija ugotovi, da:

- krši predpisane razpisno-vpisne postopke,
 - ne izvaja študijskih programov v skladu z zakonom in drugimi predpisi,
 - ne opravlja višješolske dejavnosti v ustreznih prostorih in z delavci, ki izpolnjujejo predpisane pogoje,
- ali
- v primeru, če Svet za evalvacijo visokega šolstva v svojem mnenju ugotovi, da ne dosega predpisanih standardov.

V. VPIS

30. člen

(razpis)

(1) Vpis v višješolske študijske programe se opravi na podlagi javnega razpisa. Za izobraževanje po javno veljavnih programih se najmanj šest mesecev pred začetkom novega študijskega leta objavi skupen razpis za vpis.

(2) Razpis mora poleg imena šole, njenega naslova in imena študijskega programa vsebovati še podatke o:

- kraju izvajanja študija,
- trajanju študija,
- pogojih za vpis in merilih ob omejitvah vpisa,
- predvidenem številu prostih vpisnih mest v posamezni program,
- postopku in rokih za prijavo na razpis in izvedbi vpisa.

(3) Javne šole si morajo k številu predlaganih vpisnih mest pridobiti soglasje ministra. Za zasebne višje strokovne šole je največje dovoljeno število vpisnih mest določeno z odločbo o vpisu v razvid.

(4) Za vsa razpisana mesta mora biti zagotovljeno praktično izobraževanje študentov, kar šola dokaže s pogodbo z delodajalci, vpisanimi v razvid pri pristojni zbornici.

(5) Postopke in roke iz zadnje alinee drugega odstavka ter način objave razpisa določi minister.

32. člen

(merila za izbiro)

Kadar je vpis omejen, se pri izbiri kandidatov ali kandidatke (v nadaljnjem besedilu: kandidati) upoštevajo merila za izbiro, določena s študijskim programom. Upoštevajo se predvsem splošni uspeh pri maturi oziroma splošni uspeh v zadnjih dveh letnikih srednje šole oziroma pri poklicnem tečaju, lahko pa tudi uspeh pri posameznih predmetih srednje šole, oziroma splošni uspeh pri mojstrskem, delovodskem oziroma poslovodskem izpitu in ocene pri preizkusu znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov.

VI. STROKOVNI DELAVCI

33. člen

(strokovni delavci)

(1) Strokovni delavci v šolah so: predavatelj ali predavateljica višje strokovne šole (v nadaljnjem besedilu: predavatelj), inštruktor ali inštruktorica (v nadaljnjem besedilu: inštruktor) in knjižničar ali knjižničarka (v nadaljnjem besedilu: knjižničar).

(2) Strokovni sodelavec v šolah je laborant ali laborantka (v nadaljnjem besedilu: laborant).

(3) Predavatelj mora imeti ustrezno univerzitetno izobrazbo, pedagoško-andragoško izobrazbo, tri leta ustreznih delovnih izkušenj in vidne dosežke na svojem strokovnem področju.

(4) Predavatelj mora biti imenovan v naziv na podlagi meril za vidne dosežke na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje šole, ki jih sprejme strokovni svet.

(5) Inštruktor mora imeti ustrezno visokošolsko izobrazbo in pedagoško-andragoško izobrazbo.

(6) Knjižničar mora imeti ustrezno visokošolsko izobrazbo in pedagoško-andragoško izobrazbo.

(7) Laborant mora imeti najmanj višjo strokovno izobrazbo.

(8) Predavatelj je lahko tudi, kdor si ni pridobil pedagoško-andragoške izobrazbe v skladu s tem zakonom, ima pa veljaven naziv visokošolskega učitelja in izpolnjuje druge predpisane pogoje.

(9) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena je izjemoma lahko predavatelj tudi, kdor si ni pridobil pedagoško-andragoške izobrazbe v skladu s tem zakonom in ni zaposlen v vzgoji in izobraževanju, ima pa dokazila o pridobljenem pedagoško-andragoškem znanju. O ustreznosti dokazil v postopku imenovanja v naziv predavatelja odloči strokovni svet.

34. člen

(imenovanje v naziv predavatelja)

(1) Naziv predavatelj podeli predavateljski zbor ustrezne šole. Z imenovanjem mora soglašati strokovni svet. Če predavateljski zbor še ni konstituiran ali je treba imenovati predavatelje za izobraževalni program, ki ga šola na novo uvaja, naziv podeli strokovni svet.

(2) Predavatelji so imenovani za dobo petih let in so lahko ponovno imenovani.

(3) Z merili za prvo imenovanje v naziv predavatelja se določijo pedagoški in strokovni dosežki, ki jih kandidat dokaže:

- z ustreznimi delovnimi izkušnjami pri izobraževalnem delu, pri pripravi študijskih programov, pisanju učbenikov, recenziranju učbenikov, z mentorskim delom za dijake, vajence ali študente, z organiziranjem izobraževalne dejavnosti za podjetja, s strokovnim ali raziskovalnim delom na področju vzgoje in izobraževanja,

- z delovnimi izkušnjami na ustreznem strokovnem področju, podiplomskim izobraževanjem, objavljenimi strokovnimi članki, patenti ali pri vodenju oziroma sodelovanju v zahtevnih projektih ali z ustreznimi kvalifikacijami, ki jih dokazuje z javno veljavnimi listinami.

(4) Strokovni svet lahko določi največje število različnih predmetov, za katere je lahko imenovan predavatelj višje strokovne šole.

(5) Pri vnovičnem imenovanju predavatelja mora kandidat dokazati tudi pedagoške dosežke, povezane z delom na višji strokovni šoli oziroma na visokošolskem zavodu.

(6) V postopku vnovičnega imenovanja predavatelja šole si mora predavateljski zbor pridobiti mnenje študentov. Način oblikovanja mnenja določi predavateljski zbor.

(7) Strokovni svet objavi merila za vidne dosežke na strokovnem področju za pridobitev naziva predavatelj višje šole v Uradnem listu Republike Slovenije.

35. člen

(komisija za imenovanje predavateljev)

(1) Za pripravo odločitev o imenovanju predavateljev šole oziroma za oblikovanje soglasij k imenovanjem, imenuje strokovni svet komisijo. Komisijo sestavljajo štirje predavatelji, ki jih predlagajo šole oziroma skupnost šol in en član strokovnega sveta. Komisija:

- pripravlja predlog meril za vidne dosežke na strokovnem področju,
- pripravlja predloge za imenovanja predavateljev oziroma predloge za soglasje k imenovanjem,
- vodi evidenco imenovanih predavateljev.

(2) Postopek za pridobitev naziva predavatelj določi minister.

36. člen

(napredovanje v naziv)

(1) Predavatelji in inštruktorji lahko napredujejo v naziv mentor ali mentorica (v nadaljnjem besedilu: mentor), svetovalec ali svetovalka (v nadaljnjem besedilu: svetovalec) in svetnik ali svetnica (v nadaljnjem besedilu: svetnik).

(2) V nazive iz prejšnjega odstavka lahko napredujeta tudi direktor in ravnatelj.

(3) Pogoje, način in postopek strokovnega izobraževanja in usposabljanja ter napredovanja v nazive določi minister.

VII. ŠTUDENTI VIŠJIH ŠOL

39. člen

(pravice in dolžnosti študentov)

(1) Študenti imajo pravico do vpisa in izobraževanja pod enakimi pogoji, določenimi z zakonom, drugimi predpisi in študijskim programom. Pri tem:

- se ob rednem napredovanju izobražujejo in končajo študij pod pogoji, kot so veljali ob vpisu;

- se lahko vzporedno izobražujejo po več študijskih programih na isti šoli ali na različnih šolah ter študijskih (interdisciplinarnih ali individualnih) programih na visokošolskih zavodih;
 - lahko napredujejo in končajo izobraževanje prej kot je predvideno s študijskim programom;
 - lahko, če niso izpolnili vseh obveznosti iz študijskega programa, ponavljajo letnik ali zamenjajo študijski program oziroma se prepišejo na drugo višjo strokovno šolo.
- (2) Študenti lahko z izpiti opravljajo manjkajoče obveznosti iz drugega letnika.
- (3) Če se študent vzporedno izobražuje na dveh ali več šolah oziroma visokošolskih zavodih, te z dogovorom uskladijo način izpolnjevanja njegovih obveznosti, povezanih z izobraževanjem.
- (4) O hitrejšem napredovanju študenta odloči študijska komisija šole.
- (5) Če študent želi zamenjati študijski program oziroma se prepisati na drugo šolo, direktor oziroma ravnatelj te šole ugotovi, koliko kreditnih točk si je pridobil v dotodanem študiju, in določi, katere obveznosti mora opraviti, da bi lahko študij nadaljeval, in roke, v katerih jih mora izpolniti. Pred odločitvijo si mora pridobiti mnenje študijske komisije.

41. člen

(druge pravice in ugodnosti študentov)

- (1) Študenti imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega zavarovanja ter drugih ugodnosti in pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali prijavljeni kot iskalci zaposlitve.
- (2) Študenti, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, lahko bivajo v dijaškem domu.
- (3) Pravice in ugodnosti iz statusa lahko študent uveljavlja največ tri leta.

43. člen

(odgovornosti študentov)

Podrobnejše določbe o odgovornosti študentov, postopkih in načinu izrekanja ukrepov ter pravicah in dolžnostih študentov v disciplinskem postopku določi direktor oziroma ravnatelj. Pred tem si mora pridobiti mnenje študentov.

44. člen

(prekinitev izobraževanja)

Študentu, ki je za več kot tri leta prekinil izobraževanje, direktor oziroma ravnatelj določi pogoje za nadaljevanje in končanje študija, če se je program bistveno spremenil.

46. člen

(prenehanje statusa študenta)

- (1) Status študenta višje šole preneha, če študent:
- diplomira,
 - ne diplomira 60 dni po končanju drugega letnika,
 - se med študijem ne vpiše v naslednji letnik,
 - se izpiše,
 - je bil izključen.
- (2) V primerih iz druge in tretje alineje prejšnjega odstavka se študentu iz upravičenih razlogov status lahko podaljša, vendar največ za eno leto.
- (3) Med upravičence iz prejšnjega odstavka spadajo študenti iz 40. člena tega zakona in študenti, ki ne napredujejo ali končajo študija zaradi starševstva, vojaških obveznosti, izjemnih družinskih in socialnih okoliščin ali težke bolezni.

VIII. ORGANIZACIJA ŠTUDIJSKEGA DELA

a) Organizacija

48. člen

(študijsko leto)

- (1) Študijsko leto se začne 1. oktobra in konča 30. septembra.
- (2) Študentovo delo v posameznem študijskem letu traja od 37 do 42 tednov po 40 ur na teden (redni študij).
- (3) Če narava študija to omogoča (izredni), se ne glede na določbo prejšnjega odstavka študentovo delo posameznega študijskega leta lahko razporedi na daljši čas, vendar ne več kot v študijsko leto in pol.
- (4) Študijsko leto ima najmanj 34 tednov organiziranega izobraževalnega dela
- (5) Organizirano izobraževalno delo vsebuje:
 - predavanja in vaje,
 - praktično izobraževanje,
 - strokovne ekskurzije.
- (6) Na teden je lahko predavanj in vaj najmanj 20 in največ 40 ur.
- (7) Razporeditev izobraževanja, izobraževanja proste dneve, trajanje in razporeditev počitnic za študente, razporeditev letnega dopusta in strokovnega izpopolnjevanja za strokovne delavce določi direktor oziroma ravnatelj v skladu s koledarjem, ki ga sprejme minister.

49. člen

(letni delovni načrt)

- (1) Izobraževalno delo se izvaja po letnem delovnem načrtu, ki mora vsebovati:
 - obseg (trajanje) in razporeditev predavanj, vaj in drugega izobraževalnega dela po predmetniku,
 - načrt vpisa,
 - razporeditev študentov v letnike in skupine,
 - roke za opravljanje izpitov,
 - ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo,
 - strokovno izpopolnjevanje predavateljev in drugih strokovnih delavcev,
 - sodelovanje z drugimi šolami, delodajalci, zbornicami, društvi in združenji ter
 - druge naloge.
- (2) Ob sprejemanju letnega delovnega načrta se posebej preveri njegova finančna izvedljivost.
- (3) Šola mora študentom v posebni publikaciji predstaviti njihove pravice in dolžnosti, značilnosti študijskega programa in organizacijo dela na šoli.

50. člen

(praktično izobraževanje)

- (1) Šole morajo sodelovati z delodajalci, ki izvajajo praktični del izobraževanja. Šola, delodajalec in študent sklenejo pogodbo o praktičnem izobraževanju v skladu s študijskim programom.
- (2) V pogodbi se določijo pravice in odgovornosti študenta ter naloge in odgovornosti delodajalca in šole.
- (3) Delodajalec lahko sklene pogodbo o izvajanju praktičnega izobraževanja za študente, če:
 - ima ustrezne prostore in opremo,
 - njegovo poslovanje obsega dejavnost poklica, za katerega se študent izobražuje,
 - ima zaposlenega, ki je lahko mentor ali mentorica (v nadaljnjem besedilu: mentor) študentu višje strokovne šole.
- (4) Podrobne pogoje za prostor in opremo ter za mentorje, ki jih mora izpolnjevati delodajalec, določi pristojna zbornica, ki vodi register delodajalcev, ki izpolnjujejo pogoje iz prejšnjega odstavka.
- (5) Podrobnejše pogoje o vsebini in postopku vodenja registra iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za gospodarstvo.

52. člen

(napredovanje)

- (1) Študent napreduje v drugi letnik, če je ob koncu študijskega leta opravil vse obveznosti, določene s študijskim programom. Pri izrednih študentih so lahko študijske obveznosti tudi drugače organizirane.
- (2) Študent ima v študijskem letu pravico trikrat opravljati izpit iz istega predmeta.

58. člen

(uporaba evidenc z osebnimi podatki študentov)

- (1) Osební podatki študentov iz evidenc iz 56. člena tega zakona se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in posredujejo za potrebe višješolske dejavnosti šol, višješolske prijavne službe, državnih organov, organov lokalne skupnosti, nosilcev javnega pooblastila, povezane z uresničevanjem pravic študentov po posebnih predpisih.
- (2) Pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta študenta ni razvidna.

63. člen

(denarne kazni)

- (1) Z globo od 2,000.000 do 3,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, in od 500.000 do 1,000.000 tolarjev odgovorna oseba pravne osebe, ki izobražujeta po javno veljavnih študijskih programih, čeprav nista vpisani v razvid v skladu z zakonom.
- (2) Z globo od 500.000 do 1,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, in od 150.000 do 300.000 tolarjev odgovorna oseba pravne osebe, ki izvajata javno veljavni študijski program s predavatelji, ki niso imenovani v naziv v skladu z zakonom, oziroma z neustreznimi strokovnimi delavci in sodelavci.
- (3) Z globo od 500.000 do 1,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, in od 150.000 do 300.000 tolarjev odgovorna oseba pravne osebe, ki izvajata javno veljavni študijski program v neustreznih prostorih oziroma z neustrezno opremo.
- (4) Z globo od 500.000 do 1,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, in od 150.000 do 300.000 tolarjev odgovorna oseba pravne osebe, ki kršita predpisane razpisno-vpisne postopke oziroma ne izvajata javno veljavnih študijskih programov v skladu z zakonom in drugimi predpisi.